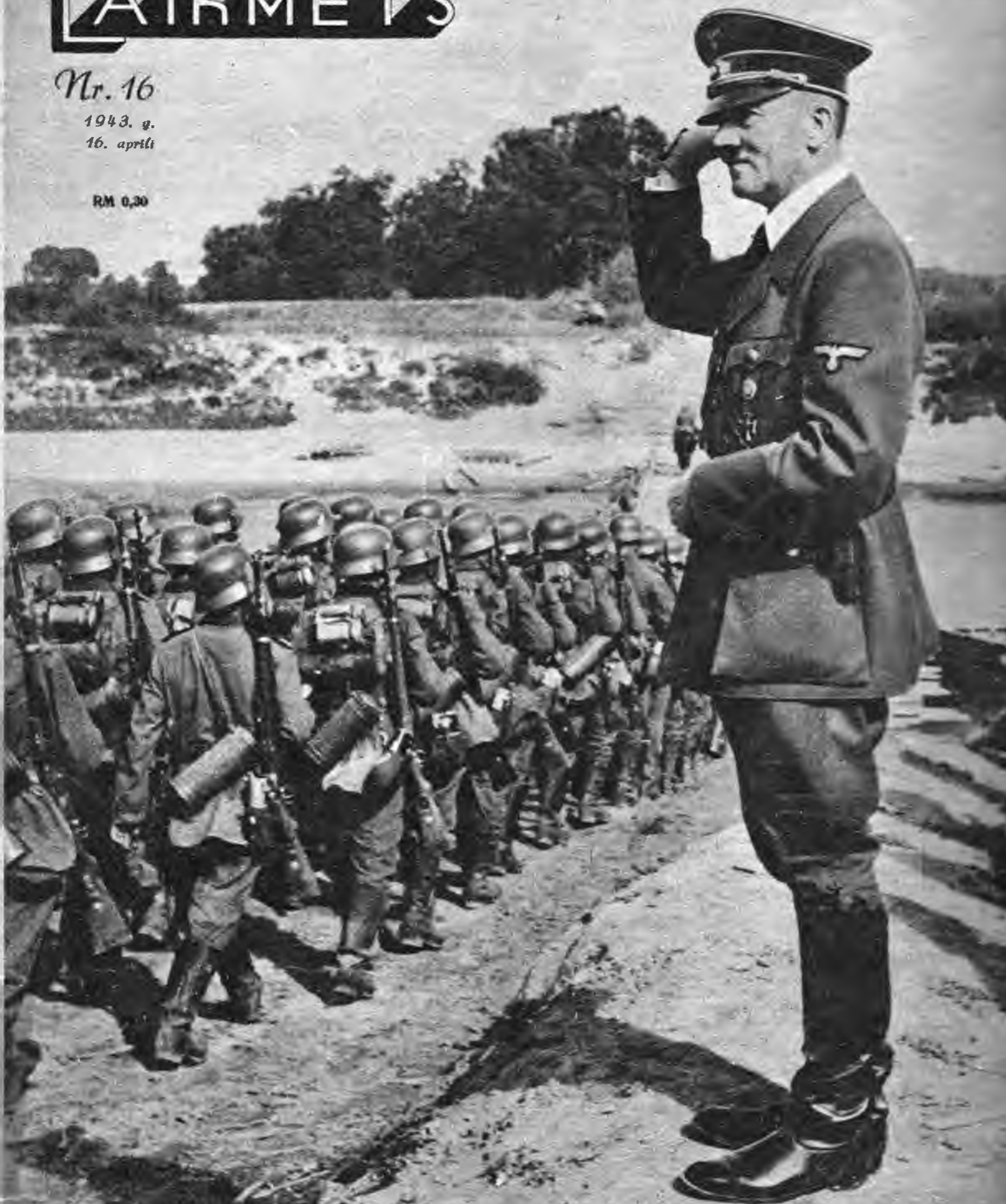

LAIKMETS

Nr. 16

1943. g.
16. aprīli

RM 0,30

Izšķirīgās brīžos. Vadonis arvien ir pie saviem karavīriem

Adolfs Hitlers savas jaunatnes vidū.

pilnīgo uzticību un pašātvību Adolfs Hitlers nav ieguvis vienā dienā, bet 18 gadu ilgā darbībā — modinot, kopojo un stiprinot tautas spēku pacilātas vienības un cēlu ideju apdvēstas kopības garā.

Neviens diplomāts, valsts prezidents, karālis vai ķeizars nekad vācu zemi un tautu nav tik labi pazinis kā Adolfs Hitlers, jo viņš, nākot no tautas vidus, cieši saaudzis ar to priekos un bēdās.

Adolfs Hitlers taisni mūsu dienās un īpaši šai pasaules karā visai pasaulei nozīmē jaunu politisku programmu. Viņa vārds un programma sašķēlusi laudis divās daļās. Vieniem tas nozīmē ticību uzvarai un nākotnei, citos tas modina zvērisku naidu un zemiskus melus. Mēs pārāk labi varam iedomāties, kā tagad izskatītos Eiropas kontinentā, ja Adolfs Hitlers ar savu nacionāl-sociālistisko kustību, savu programmu un savu sekmīgo Lielvācijas revolūciju nebūtu licis pamatus Eiropas atbrīvošanai no žīdu jūga un šoļševiku benžu sadisma. Kas mūsu dienās varētu runāt par Eiropas tautu saimi un domāt par laimīgu Jaunās Eiropas nākotni, ja Adolfs Hitlers un vācu tauta nebūtu radījuši vācu kara spēku, lai cīnītos ar kontinenta ienaidniekiem Londonā, Maskavā un Ņujorkā?

Tikai tas, kas Vāciju redzējis pagājušā kara beigās un īpaši 1918. gada novembra dienās un pēc tam vēro tagadējo Vāciju, saprot, kādas milzīgas pārvērtības šeit notikušas. Vadonis ar savu politiku panācis, ka tagad tauta vairs nav sašķēlusies partijās, šķirās un grupās, bet apzinās, ka ir vienu asiņu saime un rikojas vienprātīgi kopības garā. Viņš ir tautas milētārs autoritārs valdnieks. Zīmīgi, ka tam izdevies iegūt ne tikai tautas dziļāko uzticību, bet ka tam ar sajūsmu seko arī tie, kas vēl nesen bija viņa pretinieki. Nevienai valstij vai tautai līdz šim nav bijis un arī tagad nav tāda valstsvīra, kam uzticētos tik plašas masas kā Adolfam Hitleram. Vienībā sakausētā vācu tauta darīs visu, ko Vadonis no tās prasīs. Šī kopa zina, ka

Visu strādnieku draugs kā kara, tā miera laikā.

CĪŅAI UN DARBAM VELTĪTA DZĪVE

Vēl priekš dažiem gadiem Adolfa Hitlera dzimundienā svinēja tikai vācu nācija, bet tagad to piemin visas tās vienotās tautas, kam Adolfs Hitlers nav tikai Lielvācijas Vadonis, bet arī viņu nacionālās dzīves tiesību un visas Eiropas kultūras aizstāvis. Kara laikā neklājas šo svētku dienu kā miera laikos atzīmēt ar spožām parādēm un svinībām. Šogad Vadoņa dzimundienā mēs brīdi apstāsimies dienas steigā un pārdomāsim par šo izcilo personību, smelsimies spēkus un atziņas, kas mums šai laikā tik nepieciešami. Mēs apzināsimies, ka dzīvojam vēsturiskā laikmetā un ar godbijību vērojam grandiozos notikumus. Vecā pasaule ar visiem tās aizspriedumiem un tā saucamiem sasniegumiem sabrūk, un neviens šo bojā eju nemēģina aizkavēt. Notiek pat pretējais — šis sabrukums tieši tiek veicināts. Ir vīri, kas veido vēsturi. Tās ir lielas personības, kas dod notikumiem spēcīgu pagrieziena, uzsākot jaunu laikmetu. Tāda personība ir Adolfs Hitlers, kas izšķirīgā brīdī kļuvis par apdraudētās Lielvācijas un Eiropas tautu saimes likteņu virzītāju.

Ko vācu tautas paaudzes vēlējās un centās panākt, bet ko nebija iespējams panākt politisko partiju un dinastiju nevarības un savtības dēļ — Lielvāciju, to realizēja Adolfs Hitlers ar savu lielo gribu, neatlaidību, mērķtiecīgo darbību. Lielvācija pēc paša Vadoņa atzinuma ir viņa dzīves sapnis un lielākais panākums. Adolfs Hitlers tikai tādēļ spēja izveidot Lielvāciju, ka viņš kā neviens cits valstsvīrs pasaulē pats bija kaldinājis svarīgāko ieroci šā lielā mērķa realizēšanai — proti, savas tautas iekšējo vienību.

Izveidojot Lielvāciju, Vadonis no jauna pierādīja, ka viņam ir dzelzs spēks vadīt un veidot tautu pretim lieliem mērķiem tā, ka tauta — jaunu politisko atziņu iedvēsmota, nostājas aiz viņa vienota un gatava simtprocentīgi ziedot sevi un dot visu, kas vien ir tās rīcībā, sprauso mērķu sasniegšanai. Šo savas tautas

Adolfam Hitleram vienmēr taisnība. Par to Eiropa var pārliecināties, vērojot Vadona dzīvi un cīņu. Adolfam Hitleram bija taisnība, kad viņš, būdams vēl pirmā pasaules kara karavīrs, saprata Vācijas valsts stāvokli un nolēma darboties politiskā. Cik labi viņš izprata fīdisko demokrātiju sistēmu un boļševisma briesmas! Cik pareizi bija uzsākt cīņu pret cilvēku un tautu nāvīgāko ienaidnieku! Pašreizējais nopietnais un grūtais kara laiks skaidri rāda, ka Adolfam Hitleram bija taisnība, uzsākot šo brīvības cīņu un turpinot to bez kompromisiem.

Mēs ticam, ka uzvarēsim šai karā, jo mūs vada Adolfs Hitlers. Viņš garantē šo cīņu un uzvaru. Viņa vadībā pastāvēs arī Eiropas tautu ciešā vienība, kas radusies kopīgi cīnoties pret boļševikiem austrumu karalaukos. Tagadējā cīņa pret boļševisma un plūtokratu apvienotajiem spēkiem prasīja no mums visiem, kas mēs piedalāmies šai karā, fanātisku gribas spēku, lai veiktu maksimālo, ko spējam. Mums jāaizmirst visas tās agrākās dzīves formas, kas pārdzīvojušas savu laiku, Adolfa Hitlera personība pieder no šī laika tālāk, bet ir arī nākotnes programmas iemiesojums. Par kara turpināšanu runājot, Čerčils reiz izteicās, ka Anglija uzvarēsot, viņš tikai vēl nezinot kā. Mēs varam teikt, ka Adolfs Hitlers uzvarēs, jo viņš zina, kā viņš uzvarēs!

Adolfs Hitlers ir Vadonis kā kara, tā miera laikā. Pašreiz nav vajadzīgs rakstīt par viņa ģeniālajām karavadoņa spējām, jo mēs paši esam viņa lielo sasniegumu aculiecinieki. Savu vadoņa personības lielumu Adolfs Hitlers pierādījis taisni abās pēdējās grūtajās kara ziemās. Kam likteņu lēmējs palīdzējis grūtos brīžos, tam viņš dos arī uzvaras laurus. Šī uzvara tiks pamatu lielajam Adolfa Hitlera miera darbam. Ja vērojam nacionālsociālistiskos jaunzibūves sasniegumus, kas Vācijā gūti 6,5 miera gados, tad varam nojaust grandiozo darbu, ko Adolfs Hitlers veiks turpmākajā garajā miera periodā. Eiropas kontinents, tās tautas un tie cilvēki, kas tagad panes lielākas grūtības, piedzīvos laimīgu nākotni, kas būs labāka alga par viņu pūlēm. Cik bieži šās ziemas smagajās nedēļās miljoniem cilvēku skati, kas cīnās par Eiropas kopību, pievērsās Vadonim. Ikviens, kas pilnīgi apzinās šā laika neliekuļotās sadarbības garu, būs jutis, ka Vadonis savā galvenajā mūtnē bija aizņemts, lai lemtu par tālu ejošas nozīmes soļiem, kamēr mēs bieži vien bijām nodevūšies savām mazajām ikdienišķajām rūpēm un raizēm. Uz Adolfu Hitleru ar palāvību bija vērsti karavīru, ziemas kauju varoņu skati, visniknākajās atvairīšanas cīņās. Adolfam Hitleram resp. viņa pasākumiem strādnieki strādāja bruņošanās rūpniecības uzņēmumos, zemnieki tirumos, sievietes — vīriešu aizstāšanas darbos, jaunatne — izpalīgu darbos. Uz Adolfu Hitleru savu palāvīgo skatu vērsa tie smagi piemeklētie, kam nācās izbaidīt visus boļševisma briesmu smagos triecienus un sāpes, kā arī visi tie, pret kuriem vērsās nežēlīgo slepkavu — angļu un amerikāņu gaisa uzbrukumu terors. Viņiem visiem Vadonis bija cerība un palāvība. Bet viņš pats stāv vientuļi un viens savas

Vadonis kādā militāra stāvokļa apspriedē ar ģenerālpulkvedi Ruofu (Ruoff).

Lielvācijas Vadonis samveicinās ar pasaulē kara invalīdiem un šai karā ievainotajiem. — Skats nācījas varoņu godināšanas dienā Berlinē.

H. Hofmaņa uzp.

dzīves gaitās. Viņš uzņemies vissmagāko pienākumu: atbildību tagadnes un nākotnes priekšā! Tas prasa ne tikai virišķību, bet gatavību katram pārdošam solim, dvēseles drosmi, sirds pastāvību un par visām lietām — apdomību. Tā Vadonis, laužot ceļu visiem, kas viņam seko, kļuvis par vēsturisku personību. Atrodies visam priekšgalā, viņš ir kā ceļa rādītājs mūsu gadu simtenim.

Adolfam Hitleram nekas nav nācis bez cīņas. Viņš nav arī nekā dāvāta piepēmis. Visu gara un dvēseles bagātību viņš sasme dzis paša spēkiem neatlaidīgā darbā. Likteņa sitieni viņu tikai vēl vairāk norūdījuši, padarījuši dedzīgu un neatlaidīgāku savā apņēmībā neielasties nekādos kompromisos. Viņa dzīve bijusi un ir joprojām tikai cīņa un darbs. Viņa persona arvien palikusi aiz kopības, par ko viņš cīnījies un cīnās. Ar savu mīlestību un uzticību, ar kādu viņš gādā par savu vācu tautu, viņš panācis to, ka nodrošinājis visas vācu tautas nedalītu sekošanu sev un saviem pasākumiem. Šobrīd Adolfs Hitlers ar visu savu kaisli uzņemies cīņu pret židismu, plūtokratiju un boļševismu. Šī cīņa notiek Eiropas kontinenta brīvības un eksistences labā. Eiropas tautas savā kopības apziņas atmodā tādēļ seko Vadonim ar pilnu palāvību. Šīs Eiropas kopības patiesa un sirdmīga vēlēšanās Vadona 54. dzimundienā ir, lai viņam un mums visiem jo drīz nāktu uzvara, un, lai tad viņš un mēs ilgus gadus varētu laimē un priekā baudīt šīs gigantiskās un neatlaidīgās cīņas pelnītos augļus.

E. T.

Valsts dramatiskais teātris pie Zandarmenmarkta Berlinē ir nevien monumentāla, bet arī skaista celtnē. Teātra izrāžu mākslinieciskais līmenis ir visai augsts.

devumi skatuves mākslai un tās lielākai sāpencei — filmai ir nacionālsociālistiskā Lielvācijā. Tagad pēc spriega darba dienām, kad visiem sevišķi nepieciešama atpūta un izklaidēšanās, teātris, opera, balets, filma to sniedz vēl jo lielākā mērā, dodot jaunus spēkus dzīvei un darbam. Labākie skatuves mākslas un filmu aktieři, spējīgi režisori, apdāvināti komponisti gādā par vērtīgu mākslas darbu atdzīvināšanu. Vācu teātra mākslas līmenis jāuzskata par sevišķi augstu.

Ar nožēlu jākonstatē, ka tieši ievērojamā, arhitektoniski skaistā teātru un operu celtnes tagad ir britu bumbvežu mērķis.

E T.

VĀCU KULTŪRAS LIECINIEKI

Katras tautas dižena laikmeta iekšējais spēks līdz šim arvien spilgti izpaužies viņas kultūras vērtībās. Vācijā tādu varenu kultūras vērtību — grandiozu sabiedrisku celtnu, monumentālu baznīcu, lepnu pilsu, skaistu teātru un operu ir jo sevišķi daudz. Vācija šai ziņā ir viena no pirmajām vietām pasaulē. Katras vācu pilsētas kultūras dzīves centrā ir tās teātris vai opera. Gandrīz katrs no Vācijas 500 teātriem un operām ir vācu kultūras vēstures liecinieks. Salīdzinot šos kultūras lieciniekus ar kultūras pieminekļiem citās valstīs, kļūst skaidrs, cik lielā mērā nacionālsociālisms veicinājis kultūras dzīves attīstību Vācijā.

Skatuves mākslai Vācijā arvien bijusi izcila loma. Gotes (Goethe), Grilparcera (Grillparzer), Vāgnera (Wagner), Bēthovena (Beethoven) vārdi jau paši par sevi uzliek zināmus pierādījumus. Vēl jo svarīgāki uz-

Pasauleslavenais Vīnes pils teātris (Burgtheater), kur savu slavas pilno karjēru sākuši daudzi ievērojami mākslinieki. Še skatuves mākslā papildinājies arī mūsu pazīstamais tautietis Jānis Gūlers, kas nu jau 25 gadus darbojas kā filmas režisors Berlinē.

Skats uz Drēzdenes operas namu, kas gadu desmitiem ir viens no mūzikas pasaules ievērojamākajiem centriem. Gandrīz puse visu ievērojamāko operu, kādas komponējis viens no lielākajiem vācu vēl dzīvajiem skaņu meistariem Ričards Štrauss (Strauss), savu uzvaras gājienu pasaules mūzikas vēsturē sākušas no šīs skatuves.

Varenas ir Lielvācijas jauno teātru celtnes, kur harmoniski apvienots skaistums ar lietderību. Šī jaunā celtniecības stila īpatnējā pazīme ir apzināta celtnu pieskaņošana apkārtnē vai pilsētas ainavai. Attēlā Zārbrikenas teātris, kas nodega līdz pamatiem kāda angļu gaisa terora uzbrukuma laikā.

APGĀDE AR IZPLETNIEM

Kāda vācu bruņoto spēku grupa aizstāvēja svarīgu pozīciju, kas bija izbidīta tālu uz priekšu. Kustīgā kaņģa apstākļos šai grupai bija jāsaista un jāaiztur lieli ienaidnieka spēki. Un kamēr vācu galvenie spēki izveidoja stipru aizsargvalni pret boļševiku masām, svarīgās priekšējās pozīcijas aizstāvji bija atgriezti no savām aizmugures apgādes bazēm. Kaujas turpinājās. Viens ienaidnieka vilnis pēc otra sabruka pret pozīcijas aizstāvju varonīgo apņēmību veikt savu uzdevumu. Bet tad pienāca diena, kad municijas trūkuma dēļ draudēja apklust pozīcijas aizstāvju ložmetēji. Lauka radiostacijas viļņi aiznesa pavēlnieka prasību: municiju! Tuvākajā aizmugures lidlaukā startēja vairākas transporta lidmašīnas, un jau pēc stundas tās parādījās visas priekšējās pozīcijās. Aplaidušas slaidu loku, tās saskatīja mājienu no zemes. Pavērās lidmašīnu lūkas, un no tām atdalījās savādi izplētņi lēcēji. Tie izskatījās pēc draudīgajām gaisa torpēdām un strauji krita lejā. Vai būtu noticis pārpratums? Nē, cits pēc cita paplētās baltie izplētņi, un priekšējās pozīcijās aizstāvju tuvumā lēni nolaidās... apgādes bumbas. Priecīgā steigā kaņģavīri tās savāca vienkopus, atvēra metalla čaulas un saņēma tik ļoti nepieciešamo municiju. Kauja varēja turpināties bez pārtraukuma. Palīdzība no gaisa nāca katru dienu. Izplētņi ar apgādes bumbām nesa lejā no padebešiem patronas, rokas granātas, pārtiku, pārsienamos līdzekļus, dzimtenes sveicienus vēstulēs un saiņšos, un beidzot pat Dzelzs krustus par izcilu varonību apbalvotajiem pozīcijas aizstāvjiem! Viņi noturējās vairāk mēnešu un beidzot atkal savienojās ar galvenajiem spēkiem, kad sākās jauns trieciens pret austrumiem.

Aviācijas nozīmi šai kaņģā nevar pienācīgi augstu novērtēt. Un priekšējo pozīciju apgāde ar šādu mēmo izplētņu lē-

Uzņ.: Atlantic — 4
Scherl — 1

Kaņģavīrs māj lidotājam ar tukšu benzīna kantu, norādīdams vietu, kur nometami izplētņi ar pilnajām benzīna tvertnēm. Lūk, apgādes bumbas jau krit! Tās savāc vienkopus, atvēr bumbas uzgaļi, pie kuņģa paliek izplētņi, un saņem piegādātās mantas.

Kaņģavīriem prieks par apgādes bumbu. Šīs bumbas satur — rokas granātas un municija.

cēju palīdzību ir tikai viens, bet neapbāmi — ļoti īpatnējs gaisa un zemes bruņoto spēku sadarbības un izpalīdzības veids. To izlieto visur, kur apgāde ļoti steidzama vai arī pa zemes ceļu nav iespējama. Apgādes bumbas bieži vien piegādājamas priekšējo trieciengrupu tankiem pat bēniņos, bet municijas un pārtikas piegāde tādā veidā gluži parasta parādība kā austrumu frontes sniega laukos, tā Afrikas tuksnešos. Lieliskā sadarbība starp atsevišķām ierocē šķirām un labais sakaru dienests ir tas, kas vācu bruņotiem spēkiem sniedz nesalīdzināmas priekārocības visos kaujas laukos.

Kk.

BOLŠEVISMS UN RELIĢIJA

Postot baznīcas, bolševiki liek noņemt krustus no kupoliem. Apgānītās svētnīcas bolševiki pārvērš par kinoteātriem, mūzejiem, sporta zālēm, klubiem, zirgu staļiem u. t. l., pie kam ūidu sinagogas tiek saudzētas.

Visiem zināms, kā bolševiki raugās uz reliģiju un visu to, kas ar to stāv sakarā. Pēc ģīda Marksa un Leņina mācības reliģija ir vai nu opijs tautas iemidzināšanai, vai līdzeklis tautas muļķošanai. Tādēļ tā uzskatāma par kaitīgu un visiem spēkiem iznīcināma.

Sagrābjot varu padomijā, bolševiki tūdaļ sāka apkarot baznīcu. Attīstījās šausmīgs terrords, kas īpaši ķēra garīdzniekus. Līdz 1922. gadam bija jau nošauti un noslepkavoti 28 bīskapi un 1215 mācītāji. Sai skaitā nav minēti visi tie, kas aizgāja bojā cietumos un koncentrācijas nometnēs. Vēlākos gados šis skaits lielā mērā pieņēmas. Baznīcas un klosterus pa lielākai daļai izlaupīja, iztukšoja kases un daudzas pārvērta par noliktavām, pagrabiem un labākā gadījumā par mūzejiem.

Visu to bolševiki izdarīja likuma vārdā ar dekrētiem. Garīdzniekiem viņi pārmeta kontrrevolūciju un spiegošanu un baznīcas, tāpat kā vispār ikkatru ipašumu, nacionālizēja. Ja padomijā uzglabājušās nedaudzas baznīcas un nedaudzi mācītāji palikuši neskarti, tad tas noticis aiz politiskiem apņēmieniem. Bolševikiem vajadzēja parādīt pasaulei, sevišķi angļiem un amerikāņiem, ka viņu zemē valda ticības un sirdsapziņas brīvība. Bet viss tas nebija nekas cits, kā vienkārša krāpšana un meli.

Bolševiku attieksmes pret reliģiju ir pilnīgi skaidri noteiktas un nepieļauj nekādu izņēmumu. Daži naīvi iedomājās, ka bolševiki Latvijā pret baznīcu un mācītājiem izturēsies mēreni jeb saudzīgi. Ja pirmajā laikā tā arī izlikās, ka garīdzniekus atstāj mierā un nesēdina aiz restēm, tad to prasīja padomju taktika. Bolševiki šai ziņā tāpat rīkojās kā ar savu konstitūciju. Viņi izmeta ūktu latviešu tautai un sabiedrībai, lai to tani ievilinātu. Tāpēc daudzi toreiz, nekā neizpradzami, bija tais iesakatos, ka bolševiki esot labojušies un ka ar viņiem varēšot sadzīvot. Kāda varēja būt saprašanās un sadarbība, drīz vien rādīja čēkas darbība.

Nacionālīzējot ipašumus, garīdzniekus izlika no viņu dzīvokļiem. Daudzus aizsaulca uz čēku nopratināšanai, daudzus aicināja uzņemties spiega pienākumus. Citus spīdzināja, liekot spaidu darbos. Starp aizvestajiem netrūka arī mācītāju. Dažiem gan laimējās laikā paslēpties vai atrast patvērumu citā zemē. Daži no viņiem nošauti, un šo upuru skaits būtu vēl lielāks, ja vācieši nebūtu atbrīvojuši mūsu zemi no bolševisma, jo vairākiem garīdzniekiem bija jau piespriests nāves sods.

Viss sacītais pamatojas uz baigā bolševiku gada faktiem, kas gaiši liecina viņu nostāju pret reliģiju resp. baznīcu.

Jābrīnās, ka angļiem un amerikāņiem nav zināms, kā bolševiki rīkojušies padomijā un Latvijā. Mēs vienmēr no jauna dzirdam balsis, kas cenšas aizstāvēt bolševiku rīcību un apgalvot, ka bolševiki neesot paldīgi noskaņoti pret reliģiju — to spļiecinā gan diplomāti, gan angļu garīdznieki. Jābrīnās par to, ka tie paši angļi un amerikāņi agrāk par bolševikiem izsacīja pavisam pretējas domas. Piemēram, Kenterberijas archibīskaps vēl pirms kara brīdināja angļu valdību ielaisties kaut kādās kombinācijās ar bolševikiem. Tagad šis pats augstais garīdznieks aizmirsis, ko viņš runāja. Kā tas izskaidrojams?

Nekādā ziņā nav domājams, ka minētie bolševiku aizstāvji nezinātu patiesos apstākļus un viņiem nebūtu iespējams ieskatīties tagadējā bolševiku dzīvē. Visi tas, kā tagad Staļins padomijā rīkojas ar atlikušajām baznīcām un mācītājiem, nav nekas cits kā viltus un izlikšanās. Ir smieklīgi dzirdēt, ka dievlūdzeji sūtīt telegrammas Staļinam un viņš par to pateicoties. Staļina nolūks ir skaidrs — to prasa kara laika taktika, proti — angļu un amerikāņu simpatiju iegūšana. Tā viņam visādā ziņā vajadzīga. Kādēļ lai drusku nepakoķetē ar baznīcu un priesteriem, ja viņa draugi ir tik muļķi? Viss tas nepieciešams līdz zināmajam laikam.

Ka tas tā patiesi ir, to rāda, piemēram, padomijas valsts anti-religiskā apgādā iznākušā brošūra par reliģijas apkaņošanu 1939. gadā, kur mēs lasām Staļina izteiktās domas: „Partija nevar būt neitrāla pret reliģiskiem aizspriedumiem, un tādēļ tā turpinās savu agitāciju pret tiem, jo partija ir īsts līdzeklis, lai izbeigtu garīdznieku ietekmi tautā, kuri ir paklausīgs ierocis burķuju rokās. Partija nevar arī palikt neitrāla pret inerto pakļautānu reliģiskiem aizspriedumiem, jo tie ar garīdznieku palīdzību saindē pašapziņu strādnieku masās. Vai esam garīdznieku jau nožņauguši? Jā, mēs to esam nožņauguši. Zēl tikai, ka garīdznieki nav pilnīgi likvidēti. Antireligiskā agitācija ir labākais līdzeklis, lai pilnīgi nolikvidētu gatīdzniekus.”

Sai vaļsirdīgajai valodai nav vajadzīgi nekādi komentāri. Jā-jautā tikai: vai tā nav pazīstama padomju sabiedrotiem? Vai tiešām tiem ir sveša antireligiskā propaganda, kas pēc Staļina konstitūcijas jāsekmē valstij? Tas nav domājams. Šie bolševiku publicējumi ir atferēti visās zemēs. Ja angļi un amerikāņi tos šai brīdī piemirsuši, tad tam ir savs nolūks un pamats. Oficiāli viņi nodarbojas ar publikas mānīšanu, kā to, piemēram, nesen darījis Rūzelva vietnieks Volless, kas savā ciniskajā runā paskaidrojās, ka amerikāņi kopā ar bolševikiem cīnoties par taisnību un kultūru un ka padomjarmija esot brīvības nesēja. Es nezinu, varbūt amerikāņus ar tādiem trikiem var pievilt, bet pie mums neviens tam netic un neticēs. Mēs esam diezgan redzējuši bolševiku taisnību un kultūru. Brīvības un taisnības vietā viņiem ir terrords, kultūras vietā — verdzība, bet reliģijas vietā viņi sludina komunistu mācību, kuņas cilvēka ideāls ir bezdvēseles robots.

Krievu tauta, kas gadu simtepiem audzināta dziļā misticismā, ko pareizticīgā baznīca vienmēr svētījusi kaut kādai augstākai pasaules misijai, tagad, 25 gadu laikā, ūidu poljtruku vadīta, tūk tūlu pārvērtusies, ka cieši tic pasaules bolševizācijai un, nekā neļēgdama, let par to nāvē. Lai kristietību iznīdētu krievu tautā, bolševiki altāra vietā ierīkojuši sarkanos stūrius un svētbilžu un krustu vietā nēsā apkārt Staļina un daudzo ūidu ģimetnes. Ja bolševiki sabiedrotie savā politikā aizstāv Staļinu, tad tas vienīgi izskaidrojams tādējādi, ka aiz viņiem stāv ūidi un brīvmūrnieki.

Bolševisms kā pasaules uzskats, kas dibinās uz materiālismu, dabiski noliedz ikkatru ideālu principu, tāpat arī reliģiju. Tādēļ vispār mēģināt iestāstīt pasaules tautām, ka bolševiki aktīvi neuzstājas pret kaut kādu reliģiju, ir visheļākais absurds.

Dr. V. Sanders.

Padomjarmieši, kas pareizticīgo baznīcas izdemolējuši un apgānījuši, iznes nolauptās svētbildes. Antireligiskā kasību Padomju savienībā uzāka, noņemot no visām Kremļa baznīcām krustus.

DZĪVES SKOLA

6000 KILOMETRU KRUSTĀM ŠKĒRSĀM
PA LIELVĀCIJU

Dzīvei ļoti sagatavota jaunatne ir katras tautas labklājības visdrošākais pamats. Nacionālsociālistiskā Vācija šai ziņā tālu aizsteigusies priekšā visām citām nācijām. Sevišķi liela vērība veltīta jaunatnes sagatavošanai praktiskām dzīves gaitām lauksaimniecībā. Še, tāpat kā sagatavojot amatniecībai, prakse iet roku rokā ar teoriju.

Sis nākamo priekšzīmīgo lauksaimnieku audzināšanas darbs ir visai intensīvs un vispusīgs. Latviešu žurnālisti plašu pārskatu par to guva savā braucienā, apmeklējot

Zemnieka lielā paļīga — darba zirga kārtīga sukāšana ir īkpat avariģa kā pareiza barošana

Kuchelbachas mācības ferma kalnos pie Zaiburgas, kur sagatavo lielāku saimniecību vadītājus.

kādu priekšzīmīgi iekārtotu apmācības fermu — Kuchelbachu pie Zaiburgas. Še katru gadu 30—35 jaunekļi 16—18 gadu vecumā gūst labāko dzīves skolu, kāda vien iedomājama. Mācības sākas un beidzas rudenī, lai ziemu varētu plaši izmantot teorētiskai apmācībai. Tani ietilpst arī politiskā audzināšana, jo nākamajiem lauksaimniekiem jābūt nevien krietniem zemkopjiem, kas prot vadīt lauksaimniecību jebkurā zemē, bet viņiem jābūt arī cienīgiem lauku jaunatnes vadītājiem. Nav aizmirsta arī fiziskā audzināšana. Visu apmācības un audzināšanas darbu, ko lietiski vada jaunatnes audzinātājs, ļoti atvieglo tas apstākļi, ka jaunieši nāk no Hitlera jaunatnes organizācijas. Priekšzīmīga disciplīna, biedriskums un spartanisks dzīves veids kopmītne, kuŗas pedantisko kārtību un tīrību varētu apskaut kuŗa katra čakla namamāte, še ir dzelzs likums. Pakāpeniski, 2 nedēļu ilgos laika sprīžos, ikvienam audzēknim jābūt skaidrībā par to, kā patstāvīgi rīkoties jebkurā lopu kūtī ar govīm, zirgiem, aitām, cūkām vai mājputniem. Pašam jāaplēš, kāda un kādos daudzumos dzīvniekiem jādod barība. Pašam tā ar palīgu jāgatavo un jāceļ priekšā lopiem kūtīs. Vasaras mēnešos 60 galvu lielais govju ganāmpulks atrodas augstu kalnu ganībās, kur pienu uz vietas apstrādā vēlamos piena produktos. Govkopjiem, kad govīs atrodas kūtīs, darbdienu cēliens sākas puscetros, bet zirgkopjiem puspiecos rītā, lai pulksten 7 rītā ar zirgiem jau varētu doties darbos.

Līdztekus visiem jāievērinās veikt arī visvienkāršākos amatniecības darbus gan smēdē, gan galdnieka darbnīcā, gan pie mūrnieka mālu vai cementa javas muldas. Moderni iekārtotajai fermai ir pat sava spēkstacija, tā ka audzēkņiem iespējams vingrināties arī elektriskās strāvas izmantošanas un instalācijas darbos. Vienīgi virtuvi un veļas mazgātavu fermas audzēkņi atstājuši sieviešu čaklo roku kārtošanai.

E. Tūbeļa.

Slaukšana brašajiem zēniem veļcas tikpat labi kā pārējie darbi saimniecībā. Kā visos citos lauksaimniecības darbos, tā arī slaukšanā viņiem vienlīdz labi jāpārzina kā teorijā, tā prakse.

Ar arišanu sākas un beidzas visi darbi firumā; lauksaimniecības mācekļiem tā jāpārzina jo sevišķi labi.

E. Tūbeļa vsp.

APSOLĪTĀ ZĒMĒ

(21. turpinājums.)

Daiga izgāja viešpu pavadīt. Pēc lietainas dienas zālī sedza smaga rasa. Tekmalas smilgas cirtās ap gaitnieču ceļgaliem, padarīdamas kājas slapjas, pastingas.

Lai gan pa ceļam Vija ieminējās, ka draudzene varētu pārņemt Liedagu, tomēr laipas galā viņa apstājās un Daigai to vajadzēja saprast — ir pienācis atvadu brīdis.

„Naktis patiek arvien vēsākas,” Vija sacīja. „Cik vairs ilgi, kad Liepkrastu purvā jau redzēsim pirmās salnas?”

„Jā, katra vasara izliekas pārāk īsa.” Čaloja upe, pa žuburainajiem līčiem vīdamās.

Vija: „Vai tu nāksi pār laipu?”

„Nē, nē, tālāk neiešu.”

„Mans brālītis gan būtu iepriecināts, ja tu šai vietā tik vien pagaidītu, kamēr es pakāpju kalnā.”

Daiga netikami sakustējās. „Mijā Vija, vai tu domā, ka tava brāļa dēļ es nācu līdz šai vietai?”

„Nē, tā es nepavisam nedomāju. Tomēr jums ir izcēlušās nesaskaņas. Par to es vairs nešaubos. Un jāsaka, manu brāli tas gaužām skumdina.”

„Mana vaina tā nebija.”

„To arī viņš nesaka. Bet vai tiešām tu nevarētu viņam piedot?”

„Pagaidām tas nav iespējams,” Daiga atbildēja cietī. „Vienīgi laiks rādīs, vai tava brāļa rīcība ir piedevuma vērts. Un kas sakāms par viņa skumjām, tad domāju, tās stipri pārspīlētas, jo, vairākām meičām reizē zvērot mīlestību, viena pati nespēj lielu kaiti nodarīt.”

Dzirdētie pārmetumi brālim Viju mazliet atvēsināja. „Es gan neesmu nekā tamlīdzīga novērojuši.”

„Māsas parasti to neredz.”

It kā arvien lielāks kalns cēlās starp jaunvām. Tikai pieklājības labad atskanēja atvadu vārdi. Daiga gan cerēja, ka saklausīs kaut ko Jurim pasakāmu, bet Vija pārgāja laipu, izkāpa krastā neatskatījies un pazuda naktī. Dīvainākais tomēr šķita tas, ka Liedagu jaunava neko neminēja arī par talkas darbiem. Tādējādi varbūt ar šo pašu reizi izbeigsies kaimiņu darba spēka daļība aizpurišu tīrumos. Daiga par to tikai priecējās, bet kā uzcelto sliekšni pārcietis Juris?

Mājup ejot, Daiga steidzās. Un tas bija kā pats liktenis — atkal vajadzēja sastapt Valgastu Aleksandru. Viņš gaidīja purva malā, plecu piespiedis bērnam.

„Daiga,” nedroši drebuļoja viņa balss, „vai tu gribētu ar mani runāt?”

Gaitniece drusku sabijās. „Es? Ko tu te?”

„Redzēju, ka tu aizej pavadīt draudzeni. Tā te apstājos un pagaidīju.”

„Un ko tu gribi man teikt?”

Aleksandrs stostījās. „To rudzu maisu es nenesu tādēļ, ka bija pazīmīgs. Pilns vārds virsū, un neviens tak tūšām neies pats sevi nodot.”

„Jā, man zvērētu solījumu nebiji pildījis.”

„Teicu jau, kādēļ nevarēju. Galā jau tā brēka nebija tik liela. Nepilnu pūru izvētījām. Kad vāks ziedojumus nespējniekiem, mēs dosim trīs pūrus.”

„Tad tu būsi labs cilvēks. Bet pasaki, kā atkal te gadījies?”

Aleksandrs atkal iezvēla smagnēju plecu atbalstā. Par zivīm nevarēja melot, jo tāda loma šoreiz nebija.

Daiga: „Citam bīdēriģu mantu ņemt tu tak šonakt neesi gājis?”

Atskanēja šņuksti. „Jā, nūdien, nē! Pēc tiem nolādētiem rudziem vai tu esi vēl kaut ko dzirdējis? Mēs visi uzmanām tēvabrāli. Reiz pat ieslēdzām pirti.”

„Kādēļ pirti?”

„Reiz stāstīju. Grābslīties ap niekiem viņam ir kā slīmība. Tiklīdz kaut ko dienā redzējis vai iedomājis, vajag iet un iet. Bet es jau biju nodomājis vispirms tev iesācīt pateicību.”

Daiga brīnījās.

„Lūk, par tiem pašiem rudziem. Tu tak varēji mūs visus nodot. Tad vis tik viegli mēs nēpanāktu attaisnojumu arī tikla zādības lietā. Paldies, mūsu visu vainīgo vārdā!” Viņš gatavojās teikto papildināt ar rokas spiedienu, bet Daiga izvairījās.

„Ak, par tiklu jūs visus attaisnoja?”

„Citādi tak pasaulē taisnības nebūtu. Nūdien, šovasar pār mūsu ģimeni krit vienīgi tā rudzu ēna. To mēs paši novelšim. Nespējnieki sapēms trīs pūrus. Un reizē ar to gribētu zināt, cik daudz Vainagi ziedojuši labdarīgiem mērķiem? Pērn bija draudzes bazārs. Vecais ziedojis groziņu kartupeļu, bet saimniece — ķirbīti.”

„Mani tas vismazāk interesē.” Daiga gatavojās iet. „Vai vēl gribēji ko teikt? Salsti kājas. Saki tad drīz!”

Aleksandrs izkustējās atbalsta vietā, meta soļus meičai blakus. „Vai tu esi uz mani dusmīga?”

„Nē. Ja kas bijis, piemirsies.”

„Glūti tā vis nav. Es jau zinu. Viņdien, kad jūs pļāvat zirņus, es tevi iztālām sveicināju, bet tu uzgriezī man muguru.”

„Cik savādī! Es gan to nemaz ieleveroju.”

„Tādēļ, ka tu mani vispār nevēro. Bet es nemaz neesmu tik slihts cilvēks. Nevienu sievieti vēl neesmu mānījis. Un kuŗa būs ar mani, tai es palikšu uzticīgs līdz nāvei. Tā arī nav, ka meitām nepatīktu. Bet kaut kuŗu es negribu ņemt.”

„Jā, tu tiešām esi patīkams puisis, vienīgi tā nejaukā liksta. Būtu nabags, varētu saprast un piedot, bet ja tev jāstaigā tādi kauna ceļi, tad izskaidrojums ir tikai palaidnība.”

„Vai es vairs eju? Vai esi vēl kaut ko dzirdējis?”

„Laudis negājusi, cik daudz varu dzirdēt?” Piepēki Daigu apstādīnāja divains troksnis sakņu dārzā. „Vai dzirdi?”

„Jā. It kā vajā sprucis zirgs grauž kāpostus.”

„Iesim! Palīdzēsi man.”

Bet gabalīgu pagājis, Aleksandrs kļuva gaužām nevaļīgs. Izrādījās, domātā zirga vietā bija kaut kas cits.

„Es viņu nositīšu!” Aleksandrs dvēsa, rokas vēzēdams glābiņā.

Daiga apstājās.

Mēmais izslēja plecīgo augumu pilnā garumā. Bet, saskatījis gājējā savu cilvēku, gurķu zaglis joprojām čamdijās ierastā kārtībā. Dusmu svelts un piepūties, Aleksandrs spērās uz priekšu garjiem cilpieniem, iekļuva mēmā apkaklē un tūdaļ sekoja kā viens. Mēmais sāpīgi lestenējās. Nezinādam, par ko isti sit, viņš stāvēja uz vietas, sākumā atgaiņādami, vēlāk dodamies prettriecienā.

Pēc cīņas, kas ilga varbūt desmit minūtes, mēmais rūkdams aizlaidās pret kalnu un Aleksandrs izsauca: „Tagad viņš vairāk šo ceļu nēstaigās. Sadevu kā vēl nekad.”

Lai padarītais darbs būtu zīmīgāks, uzvarētājs pat rasā aptīrīja rokas un tad stājās Daigas priekšā kā pats visvarenais. „Tu pati redzēji, ar vienu vien kāvienu viņš vēl neko nesaprot.”

„Tiešām bēdīgi, Aleksandr. Bet jūs taču kādreiz un, droši vien, vēl arvien gribētu ar mums sadzīvot pa draugam. Abi bijām liecinieki. Apzog. Un ko tu man, vēl pa ceļam nākdams, galvoji? Es vairs nekam neticu. Kā šo notikumu lai tagad pieņem? Varbūt tu ar nojūku mani aizkavēji, kamēr tēvabrālis rikojās mūsu gurķu dārzā?”

Aleksandrs nožēlojami sašļuka. Jā, tā apmēram viņa varēja gan domāt. „Man neizsakāmi ameldz sirds. Turi mani kaut vai pār beidzamo nelieti, tomēr šoreiz es neesmu vainojams. Ko pavēlēsi darīt ar gurķiem?”

„Lai paliek turpat dārzā! Tuvākās dienās mēs paši jau gatavojāmsies novākt. Rit agri es to izdarīšu un tad neviens mājnieks nezinās, kas naktī te noticis. Tagad vari stāigāt mierīgi mājās. Policijai neziņosim, par to esi drošs.”

Viņš gausi ņēma atvadās pasniegtu roku. „Kaut tu zinātu, cik trāki man tas nepatīk!”

„Vai man patīk? Citādi tu būtu tiešām jauks puisis. Jēl centies visiem spēkiem vismaz novēl Valgastiem to kaunu! Ar vien padomā, kā citi saimnieki it raženi dzīvo, nēstaigādami naktīs ar maisu!”

„Tad tu būsi labāka ar mani?”

„Kādreiz jau teicu.”

Aleksandrs apņēmīgi spieda meičas roku. „Nekad tu par mani neko tādu nēdzirdēsi. Nekad, Daiga!”

„Mans prieks jau tagad lai tevi pavadī!”

Viņš paņēma mēmā pamesto maisu, izkratīja gurķus vagā un aizgāja diženā gaitā. Bet nākamās dienas rītā Daiga nevienu vaļīgu gurķi neatrada. Varētu domāt, ka bijis sapnis, ja krustu iķērsu nerēgotos izraustītās stīgas. Mēmais atgriezies vai Aleksandrs? Pietiekami dīvaini. Arī Liedagu klēts priekšā Aleksandrs nebija nolīcis rudzu maisu. Vai mēmā pārmācības kāviens arī netika Daigas acīs tēlots? Tā likās. Vēlāk viņi sastapās pakalnē un atnāca, lai savāktu gurķus. Pēc dienām sastapts, Aleksandrs divosies un teiks, ka zādribu izdarījis kāds trešais.

Ūdentiņa kungs. Juris viņu no stacijas ievēda pavēlā vakara stundā, jo rati līdz lokam piekrauti mantām un starp tām atrodamā daži viegli plīstoši trauki. Vajadzējis braukt sevišķi uzmanīgi. Lai ērtāk saskatītu akmeņus vai koku saknes, kungs noteicis Jurim soļot blakus aizjūgam. Katru paunu ienesot istabā, piepalīgi tad nu ikreiz apjautājās, kā un cik uzmanīgi tā noliekama.

Starp mantām parādījās arī divi kažoki, iesaiņoti papīra maisos, jo lauku kode bija tikpat kodīga, cik pilsētas kode un drošs varēja būt vienīgi tas, kas pret visām briesmām nodrošinājies. Kungs pārnācis pastāvīgā Liepkrastu maizē, par to vairs neviens nešaubījās. Rīt vai parīt pienāksot mēbeļu un citu mantu sūtījums, vajadzēšot vismaz sešu aizjūgu. Tas deva labāko apliecinājumu, ka Ūdentiņa kungs bija vadījis tālredzīga vīra dienu, nevis krodziniekus pēris ar vecpuiša grašiem.

Sievietes kārtēja viesim vakariņu galdu. Daiga staigāja neparasti izvairīgi, un tas pats bija sakāms par ciemiņu. Atklāti runājot, viņi abi pārdzīvoja atziņu, ka nebija iespējami sasveicināties saderinātu cilvēku ierāžā. Līgavainim likās, šī valrās un gaida izdevīgu brīdi, bet, kad istabā nebija Jura, tad bija māte vai tēvs. Un pēdējais ne mirkli negribēja atstāties.

„Tavu traku iedomu,” māte aprāja tēvu, pavilkusi aiz svārka stūru nomājākā kaktā. „Kas tev tūlīt šovakar jāzina par Liepkrastiem! Pacielīsim, padzīvosim, nogaidīsim! Viņš pats aiz laba prāta parādīs to rakstu.”

„Līdz rīta gaismai ar to lietu man jābūt skaidrībā.”

„O-jā, aušā! Kas gan tev rīt jau svils?”

„Jā, man tas noteikti jāzina. Būs tā lieta skaidra, tad sākot ar rīt dienu sviļšu es pats. Un domāju, tavas kājas arī cilāsies naigāk. Pašiem reiz sava zeme!”

„Klusāk! Man taisni kauns. Vārbūt dzird, ka mēs tik izsalkuši un gribam ar varu?”

„Prasījuši neesam, māt, pats solījis, un vai tad mums nav tiesības solījumu atgādāt?”

„E, beidz! Tev tā balss spiežas skaja kā krecele. Cukstēt neesi izmācījies, dzīvodams tik garu mūžu. Atvainojiet, kungs, vai jūs negribētu nomazgāt ceļa putekļus?”

„Kungs palika pilsētā,” Ūdentiņš atsauca, smīnēdams it laipni, „jūsu priekšā stāv tikai vīrietis, kas tev, mīļā Daigas māte, būtu uzrunājams pavisam vienkāršā vārdā.”

„Nu — kā tad?” Un nenogaidījusi atbildi, viņa pati turpināja: „Par znotu vai? E — ka, būšu trāpījusi!”

Atskanēja pa Daigas degunu izlauzies smieklus spēks. „Tas apzīmējums nav tautisks!”

„Labi, meit, bet kāds tad ir tautisks?”

„Šai gadījumā nezinu, tak zinu to, ka tevis izrunātais vārds patapināts, atzempis.”

„Man tas gluži vienalga. Kad tikai mēs saprotam.” Atkal māte bija ievērojusi, ka tēvs grasās jautāt, un atkal viņa to pārsteidza ar spēcīgu dūres kustību sānā. „Nepacietīgais! Pipē, ja citādi nevari valdīties!”

Daiga nesa istabā ūdens bļodu, bet līgavainis vēlējās mazgāties turpat virtuvē, vēlējās vārbūt nokārtot arī pienācīgo sveicienu, tak māte sekoja pēdās ar divieli.

Visu laiku klusējis, Juris pacēla valodu pret tēvu: „Esi jautājis, vai viņi paši domā saimniekot Liepkrastos?”

„Cik tu savādi jautā? Daigai piederēs zeme, un vai tad mēs paši nebūsim tie paši?”

Juris tomēr domāja citādi un savā galējā vientiesībā turpināja: „Man gan vislabāk patīktu, ja Daiga mums iznomātu Liepkrastus uz ilgāku laiku.”

„Mulķa puika! Es cikstos, lai reiz tiktu vajā no nolādētā vārda, lai dzirdētu citus mani saucam par saimnieku, bet tu — pakat!”

Jā, es gribu pilnīgi zināt, kāds mans mērķis te strādājo?”

„Mērķis zināms.”

„Nav vis.”

„Kā nav?”

„Nav. Nomājot vienu saimniecību, mums ir vismaz līgums, bet tādā veidā, kā tu, tēt, domā, Daiga var mūs kaut kuŗu dienu padzīt.”

„Kauns runāt tā par mūsu!”

„Pēdējā laikā viņa ir diezgan jocīga.”

„Tas mums jācenšas saprast. Ja nu tev būtu jāprecē gados tik veca sieva, vai nebūtu arī tu jocīgs? Bet Daiga uzpurējas mūsu visu labā. Tādēļ vajag atstāt un cieņā turēt šo ziedāvu.”

Virtuvē izgājušie ļaudis atgriezās. Ar bārdas nazī pilnīgi noskūtā līgavaiņa galva lāsoja kā nopulēta. Sejā rotājās trauksmais smaids. Un tiklīdz skats atrada Daigas tēvu, vārdi steidzās tam pretī: „Mājās ir sagatavoti dēļi?”

„Ai kungs, kā piemirau! Ar tiem traktiem druvās darbiem. Galīgi no prāta ārā.”

Jā, pilsētā par dēļiem viņi bija norunājuši. Jānocērt vismaz desmit priedes un jā-sazāģē.

„Neko darīt,” Ūdentiņš neizrādījās Igus, „dējus gan sameklēsim pa kaimiņiem. Naglas es jau nopirku.”

„Tēt,” Juris iespraucās, „ko ar dēļiem?”

„Kuķ, nejauc mūsu valodas! Šai teļp saimnieku pārim būs jāatdala istaba.” Un tēvs atkal pievērsās Ūdentiņam, lai aizmēr-šību izlidzinātu. Pirmīti uzgribētu jautājumu par Liepkrastiem pašreiz nedomāja pat minēt.

Saimnieku pārim jāatdala istaba. Juris atcerējās vienu nakti, kad ar Viņu sēdēja krāsns priekšā un prātoja par kaut ko līdzīgu. Tikai asaras sastrēga jauneklja skropstās, un viņš ievilkās dziļāk skapja ēnā.

(Turpinājums sekos.)

Aino skatītāju zālē: kaŗavīru un fabrikas darba saimes vidū (no kreisās): pulkv. Silgailis, dir. R. Veidemanis, ģen. Bangerskis; no labās otis — kapt. Mateasa. Kaŗavīru vārdā par laipno uzņemšanu un skais to sarīkojumu pateicās ģen. Bangerskis.

IEVAINOTIE *KAĶAVĪRI* VĪEŠOJAS

Mūsu tautas kopības idejai rodas arvien jauni izpausmes veidi. Par tādu apzīmējams arī saviesīgais vakars, ko ievainotajiem latviešu kaŗavīriem sarīkoja saldumu fabrikas „V. Kuze” direktors R. Veidemanis un viņa darbinieku saime. Fabrikas sarīkojumu zālē pulcējās ielūgtie viesi — kaŗavīri ar Latviešu leģiona ģenerālinspektoru ģen. Bangereki un viņa štāba priekšnieku pulkv. Siigaili. Uz skatuves risinājās dziesmu, deju un mūzikas priekšnesumu virkne Aug. Mitrēvica atjautīgajā vadībā Dubultkvartets „Tēviņa”, T. Kaizera orķestris, Paula Brīvkalne, Arm. Krūmkoks, komp. E. Freimanis, Marta Alberinga un trīs Vinteri prāta sagādāt kaŗavīru un strādnieku draudzīgajam pulkam priecīgas un neatzīmīstamas stundas, kas patīkami beidzās ar pamielošanos pie rūpīgi klātiem galdiem ar fabrikas labākajiem raŗojumiem.

SULU KOKS-BĒRZS

Es redzēju mazu puisīti pie Mela bērza. Mazais vīriņš darija kaut ko noslēpumainu. Vai viņš gribēja nocirst šo milzeni? Nē, zēns rikojās laist bērza sulas. Jā, patiesi — ir taču aprīlis — sulu mēnesis! Lai notiek, draugs, tecini savu bērza viņu, es palešu sānis, lai tevi netraucēt! Varbūt tu baidies, tāpat kā es baidījos, savā laikā tādos darbos jedams, jo tas jau nav tavš bērzs, tāpat kā toreiz tas nebija mans. Un ja tevi notver bargais bērza saimnieks, tad būs pēriens. Rikstes nav tālu jāmeklē — tam nolūkam labi noderēs kāds šā paša bērza zars. Šis baltais koks ir tik dīvains: tas reizē dod sulas saldumu un rikstes sūrumu. Šis baltais koks patiesi ir brīnumu pilns, bet vai mums — tehnikas steigā ierautajiem cilvēkiem — vairs atliek vaļas mierīgi soļot pa bērzu gatvi, palaist skatu līdz mūsu skaistās dzimtenes apvāršnim — ciemos pie bērzu birztales, domājot lēnas un mierīgas domas?

Ja mums būtu tik pusstunda vaļas, ko netraucētu motoru rūkopa, tad mēs varētu izdomāt daudz domu kaut vai par šo pašu dzimtenes bērzu. Mēs atcerētos dainas, kas to apdzied, jo tas ir ļoti, ļoti cienījams koks, un mēs pasmaidītu vieglu, saulainu smaidu.

Bērzs senajos ticējumos ir precību starpnieks, tādēļ ganumeitā, rikstes lauždama, sargās nolauzt bērza galotnīti. Bērzs ir mūsu dzimtenes dabas rota, tāpēc dainas dzied par sidraba birzīm, zaļa vaļa pakariņiem un vieglām zājām villainītēm.

Bet bērzs ir arī gluži lietiski noderīgs koks — īsts cilvēka labdaris. Ja no tā netaisīja kara vāles, tad kaņotēs gan; ja tas neder mājas sienām, tad traukiem, galdiem, ratiem un kamanām tas ir labu labais. Un ja ševēl pa dūmam no krietnas bērza māzeņa pīpes, ko tāds prātnieka vecītis aizdedz, ieskildams uguns dzirksti maigā izmērcētā bērza piepē, tad domas sāk vīties ap bērzu kā bišu spiets. Un tikai labas domas! Aizmirstas pirmais sīvais pēriens ar bērza riksti, bet mugura atceras daudz saldu pērienu ar mīksto pirts slotu, atmiņā ataut balts bērza skapis, kuļa plauktā bija pudele zāļu āņabja. Uz bērza pumpuriem uzliets, tas ārstēja no visādām kaitēm. Šos balzamiskos pumpurus iecienījuši arī medpi un rubeņi, tāpēc pava-

Prof. V. Purvītis ir pirmais latvju mākslinieks, kas vissteiksmīgāk paudis mūsu bērzu daiļumu. To liecina arī augšējais viņa gleznas attēls — Bērzi pārplūdušajā līcī.

Dzer ātrāk! Dod krūzīti man! Es arī gribu garšīgo sulu. Kad tēvs urba baltajā bērzā, viņš teica, ka tā esot salda.

saļa rīta agrumā pie bērza klusi zogas mednieks. Tam kājās labi ieziesti zābaki, bet šī ziede — juchtas eļļa, deguts arī ir bērza dots — no darvas, ko tecina, sadedzinaot bērza tāsi. Šie bērza sveķi tik stipri, ka tāsis nesakož nekāda pu-

ve, tādēļ arī bērza darva tik labi konservē koku un ādu. Bet arī cilvēka miesai šī bērza eļļa un darva dara labu, kad no tās atdala tādas ārstniecības vielas kā gvajakolu, kreozolu u. tml. Gan iekšēji, gan ārēji lietotas, tās remdina gūkt,

reumatisma, išiasa un citu nepatīkamu kaiti radītās sāpes. Bērza saldus gremzdus mēs pazinām kā pašu spēkiem iegūstamu kārūmu bērnu gados, bet senos bada gados Norvēģijas, Somijas un laikam arī mūsu dzimtenes tālās paaudzes kādreiz cepa maizē smalki samaltu bērza mizu. Bērza sula, kas pašlaik viegli iegūstama, ieurbjot stumburā vai nogriežot zaru, pareizi noraudzēta, uzglabājas ilgi, un kā putojošs dzēniens sniedz patiesu baudu pat zvērinātam gardēdim. Šī sula satur no 0,5—2 proc. cukura (levuloza), ekstraktvielas un minerālvielas, piem., kalciju. Bērza sulas raudzēšanai, tāpat kā alus darīšanai, ir daudz receptu un noslēpumu, bet ja labāka nezina, pietiek saliet sulu pudelēs, pielikt kādu krustnagliņu, korintu vai ko taml., labi aizbārt un uz dažiem mēnešiem ierakt zemē vai smiltīs.

Bērza tāss ziemeļos noder jūmtu segai, traukiem, korpēm u. t. t. No sadedzināta bērza kvēpiem ražo melno spiestuvju un gleznotāju krāsu, bet pavasara lapu novāriņjums krāso audumus gaiši zaļus. Jau ar to visu pietiktu, lai mēs cienītu bērzu, bet kur tad paliek pats galvenais — tie pirmšķirīgie saplūkstīši amatniecībai un lidmašīnu rūpniecībai, ko ražo no bērza klučiem, un beidzot vissiltākais paldies, ko bērzs mums saka par tā uzņemšanu mūsu dižciltīgo koku vidū, vai tas nav siltums, ko ziemā sniedz bērza malka!

Bērza mežu Latvijā ir ap 150.000 ha, bet sajaukumā ar citiem kokiem — vēl vairāk. Tik plaši izplatīdamies, bērzs „pārbērzoja” cilvēkus, upes, kalnus un novadus, dodams tiem savu vārdu. Bērzu daudzina komponistu dziesmas un godina akademiķu gleznas; bērza zarus, kad tie apkaras ar īpatnēji skaistām ziedu bārkstīm, daiļuma cienītāji liek vāzēs uz klavierēm, bet Vasarassvētkos un Jāpos tā lapotie zari ienāk cilvēku mītnēs ar meļu vārdu. Un tomēr šim kokam, kas dara tikai labu, ir arī nīkni ienaidnieki. Spīdīgi melnā vabolīte, bērzu cigārtinējs, satin bērza lapas veltnīšos, lai tajos iedētu savas oļiņas; bērzu gremzdgrauzis grauzī vecākos bērzus; bērzu vērpēju kāpuri savij lapas līdzās un no tām barojas, arī bērzu zāglapsenes kāpurs pārtiek no bērza lapām. Jo, kas jau ir labs, tas paliek visiem! K. Krūmājs.

ILGA MŪŽA NOSLĒPUMS

Cilvēkam mūža ilgums ir stipri svārstīgs. Eiropas kultūras valstīs pēdējos gadu desmitos tas ir ievērojami ilgāks nekā agrākos gadu simtos, bet caurmērā tomēr vēl arvien nepārsniedz 60 gadu robežu. Katra atsevišķa cilvēka izredzes sasniegt ilgu mūžu ir atkarīgas no daudziem apstākļiem. Tomēr pilnīgi droši konstatējams, ka isāks mūžs agrākos laikos, salīdzinot ar tagadējā laika caurmēra mūža ilgumu, ir īpaši atkarīgs no ārējiem apstākļiem. Iedzimtības ceļā mantotais mūža ilgums nav diez cik jūtami mainījies. Ievērojami mazinājusies ir tikai cilvēku jaunāko gadu gājumu mirstība. Arī vidēju mūža gadu cilvēkiem vēl arvien stipri par labu nāk to ārējo apstākļu novēršana, kas apdraud dzīvību. No zinātnes ieguvumiem, sociālo un higiēnisko apstākļu uzlabošanās vismazāk turpretim mantojuši vecāko gadu gājumu cilvēki, tā ka sasniegt mūsu dienās 70 gadu vai vēl ilgāku mūžu diez vai ir lielākas izredzes nekā agrāk. Viss tas pamudina secināt, ka ilgs mūžs pamatojas īpaši uz mantojumu, ko cilvēkam iespējams iegūt no saviem vecākiem iedzimtības ceļā.

Ilgs mūžs kā mantojums.

Kā visiem dzīvīem radījumiem, tā arī cilvēkam mūža ilgums tāpat atkarīgs vispirms no iedzimtas dispozīcijas un no dzīves ārējiem apstākļiem. Ka ilgu mūžu var mantot iedzimtības ceļā, tas pēdējā laikā pierādīts ar novērojumiem. Tā, piemēram, izsekots divu grupu personu mūža ilgums 3 paaudzēs. Pirmajā grupā ietilpinātas personas, kas sasniegušas 90 un vēl vairāk gadu ilgu mūžu, tāpat kā viņu tēvi un vec-tēvi. Otrā grupā ietilpinātas personas, neatkarīgi no viņu pašu vecuma izsekošanas brīdī. Izrādījies, ka pirmajā grupā tēviem mūža ilgums bijis par 12, bet mātēm par 17 gadiem lielāks nekā otrā grupā. Mazāka izrādījies mūža ilguma gadu starpība šo personu tēvutēviem un mātesmātēm. Tā bijusi tikai 8—10 gadu liela. Apstākļi, ka liels vecuma jaužu skaits tagad nav lielāks kā priekš 50 gadiem, liecina, ka vismaz pagaidām nav nekādu izredžu pagarināt mūžu, kā tas būtu sagaidāms labvēlīgākos dzīves apstākļos.

Novēcošanās process ir nenovēršama un negrozāma parādība. Tā aptver veselu virkni normālas dabas anatomisku, psiholoģisku un ķīmisku īpatnību. Ar vecuma pieaugumu saistās savā ziņā izžūšanas process. Roku rokā ar to iet cietu nogulšņu veidu, kā kalcija un chlorestina uzkrāšanās attiecīgos audos. Šim procesam seko au-

vispārēja sacietēšana, kas izpaužas elastīguma samazināšanās parādībā. Pirmā pazīme, kas liecina par vecumu, ir redzes spējas mazināšanās. Tālākā parādība ir tā, ka visumā pagausinās asins riņķošana un novērojama vissmalkāko asins vadu nepietiekama piemērošanās spēja ķermeņi. Arī asins spiediens ir nepārprotami atkarīgs no vecuma, jo tas pieaug līdz ar vecumu. Tālāk vērojama visu audu izveseļošanās tieksmju noteikta mazināšanās. Jau tagad pastāv zināma novecošanās higiēna un terapija, un nav divu domu, ka tuvākā nākotnē būs iespējams arī ar medikamentiem lielākā mērā noildzināt vismaz dažas parādības, kas saistās ar novecošanos.

Dvēsešķo spēju mazināšanās izpaužas vispirms apstākļi, ka pasliktinās uztveres funkcijas. Tā sekas ir nedrošības sajūta. Mazinās arī koncentrēšanās spējas, kā garša un gribas sprausto mērķu ziņā, tā arī uzmanības pievēršanā mērķtiecīgā darbībā.

Novēcošanās nekādā ziņā nav vienkārša, taisnas norises parādība, arī psiholoģiskā novecošanās ne. Novēcošanās procesa pētīšana rāda, ka jāšķiro vesela rinda dažādu procesu. Vieni organi novecojas resp. nolietojas agrāk, citi vēlāk. Novēcošanās nebūt nesastās vienīgi ar fizioloģisko, bet tikpat lielā mērā ar psiholoģisko problēmu. Tiešām, dažas ķermeņa daļas sāk novecoties jau tad, kad bērns iemācījies skriet. Nav arī divu domu, ka jau pubertātes gados vienā vai otrā organā konstatējamas zināmas parādības, kas pieder pagātnē.

Novēcošanās un briedums.

Novēcošanās pētīšanā viens no otra stingri jānorobežo divi momenti: novecošanās un briedums. Ja uzzīmē cilvēka fizioloģiskās novecošanās līkni un salīdzina to ar citu līkni, kas raksturo dvēseles un garīgo briedumu, tad redzams, ka gadījumu vairumā abas līknes nesakrīt. Kur fizioloģiskā līkne krīt, veiksmes līkne bieži vien kāpj. Šīs spēku un spēju nobriedums nav intelektuāla problēma vien, bet aptver visu cilvēka psihisko personību. Garīgā darba visaugstākie sasniegumi bieži vien ir sirmgalvju veikumi. Franču rakstnieks Lafontens un vācu komponists Bruckners (Bruckner) sacerējuši savus labākos darbus, kad viņu fizioloģiskās dzīves līkne sen jau kā bijusi kritumā. Aleksandrs fon Humbolts (Alexander von Humboldt) bija jau 76 gadus vecs, kad viņš publicēja savas dzīves mūža darbu „Kosmos”, bet beidza to 90 gadu vecumā. Kants (Kant) bija septiņdesmitceturtdaigā, kad rakstīja savu „Antropoloģiju” un Voltērs kā astoņdesmit-

trīsgadnieks sacerēja tragēdiju „Irne”. Galilejs savā 75. dzīvības gadā atklāja mēness librāciju un Ticjans kā deviņdesmitastogadnieks gleznoja savu ievērojamo gleznu „Kauja pie Lepanto”. Šai sakarā nevarētu runāt par kādu vecuma, bet gan brieduma stilu. Mākslas vēsturnieks H. Völflins (Wölflin) raksturoja Rembranta brieduma stilu kā triepuma izplēšanās pieaugumu, vienkāršošanu, pieņemšanos dīzenamā un lielāku brīvību formas apstrādāšanā, lielāku dziļumu uztverē, savienotu ar pieaugošu vienaldzību pret katras parādības ārišķībām. Se vērojama tikai brieduma prasmes un gudrības pakāpe, mākslinieks mācījies atšķirt galveno no nesvarīgā. Tas pat, kaut arī citā plāksnē, attiecināms uz caurmēra cilvēku. Izmeklējumi atklāja kādas vecas domas aplamību, ka cilvēka gara spējas mazinās vecumam pieaugot. Vārdu un kādas lietas uztverē un izpratnē vecumā dažreiz ir pat asāka un precīzāka, jo arī pieredze ir daudz bagātāka. Uztveres drošībā un ātrumā jaunatne ir pārkāta par vecumu, un precizitāte vecumā mazinās, tomēr nebūt tādā mērā, kā to bieži domā.

Vecums novērtē visu dziļāk.

Pazīstamais Berlīnes neirologs un psihologs profesors Dr. J. H. Sulcs (Schultz) aizrāda, ka vecums pat nozīmē jaunu dzīves formu. Veselīgā vecumā izpaužas iekšējās pasaules spēcīgāks uzliesmojums. Stipras dabas personas tas var modināt jaunai darbībai, pacelt viņu produktivitāti. Vecumā ir vairāk iespēju iekļējās pasaules padziļināšanai, pārskatam, kārtībai, apdomai, formai un izveidojumam, jēgai un vērtībai, kopībai un mūžībai. Spriedums un rīcības atbrīvojas vispārīgumam un nepersonīgā nostāja paver plašākus apvārinus. Tomēr var gadīties vesela virkne sastrēgumu, kad attiecīgā persona, kuŗu piemēklēja vecuma, apraud vecumu kā jaunības zaudējuma un uzskata to kā spēju mazināšanos. Tā ir kļūda, ko tomēr katrā ziņā var noskaidrot prātīgā sarunā ar ārstu. Jo pilnīgāka bijusi pagājušā dzīve visas cilvēības ziņā, jo drīzāk vecuma piemeklētai personai pavērtas pareizs skats vēl atlikušā laika vērtībai.

Jānovērtē stipri izplatītais, bet maldīgais uzskats, it kā briedums, kas iestājas vēlāk, notiek vienīgi intelekta plāksnē. Tas neatliecas pat uz zinātniekiem, jo, lai uzrakstītu autoritatīvu darbu par Mikelandželo, Gōti (Goethe) vai Bēthovenu (Beethoven), nepieciešamas pavisam citas nekā tikai intelektuālas spējas to spītīgākā izpaušmē. Svarīgi būtu sīki izpētīt lielu radošo gara milžu vecuma dienu stilu, pie kam irvīrās jautājums, vai viņu radīšanas plašais vēriens, formu vienkāršošanu, kas savienota ar pieaugošu vienaldzību pret kādas parādības ārišķībām, nāk uz novecošanās vai brieduma konts.

A. M.

ZIEMEĻU ĒRGLI

SENIE JŪRAS BRAUCĒJI VIKINGI

Vikingu kuģi XI g. s. „Bayeux” paklāja attēli.

Sudrabā kaldināts zobena maksts apkalums, ievests no austrumiem.

Libiešu brūnūrupuča sakta.

Pakavsakta ar zvērgalvu galiem.

Kuršu sudraba sakta ar zvērgalvu rotājumu atdarinājumu.

Protasmens cirvis.

Zobena maksts bronzas uzgalis.

Vēstures muzeja nodalā Rīgā, Palasta ielā 4, atklāta neliela izstāde, kas vēlīta vikingu jautājumam Latvijā. Apzīmējuma „vikings” izcelšanās nav pilnīgi noskaidrojta, bet mūsu iztēlē tas rada priekšstatu par varoniem ciņas, piedzīvojumu un slavas kāriem jūras braucējiem, sirotājiem un tirgotājiem. Jūras braucēju sirotāju mēs pazīstam visos laikos. Jēdziens „vikings” tomēr apzīmē vesela laikmeta īpatnēju garīgu stāju un saturu, kāds līdz tam nebija pieredzēts. Ziemeļu ģermāņi, Skandināvijas zemju apdzīvotāji sākot ar 9. g. s., būdami jau kopš seniem laikiem piedzīvojuši jūras braucēji, ik gadus dodas tālos jūras braucienos uz visām tirgošanai un sirošanai izdevīgām tā laika paaules vietām. Kur satiksmes ceļu nodrošināšana un citi izdevīgi apstākļi uz to pamudināja, viņi apmetās arī uz vietas, izveidojot varas un tirdzniecības centrus. Šī ziemeļģermāņu kustība, kuņas pamatā ir neatvairāma slavas, piedzīvojumu, izzīņas, ciņas, zelta un bagātības kāre, lielā mērā skar arī Latviju. Īpaši zviedru vikings gan cenšas iekļaut Baltijas piekrastes zemes savas varas aplokā, gan brauc uz šejieni tirgoties un sirot, gan izmanto Daugavu saviem braucieniem uz austrumiem. Braucienos gūdami labklājību un saskardamies ar visdažādākajiem kultūras novadiem, vikings saņem arī daudz kultūras ierosinājumu, ko tie pārrada, veidodami īpatnēju vikingu laika kultūru un mākslu, kuņas spilgti iezīmējas ne tikai Skandināvijas zemēs, bet arī visās tautās, kas vairāk vai mazāk ir pakļautas vikingu kultūras ietekmei.

Latvijas iedzīvotāji — senlatviešu ciltis — kurši, zemgaļi, letgaļi un somiskie libieši uz vikingu kultūras ierosinājumiem atsaucas dažādi. Vikingu gars un kultūras ietekme visspilgtāk sajūtama senajā Kursā, kas kā Baltijas jūras piekrašu zeme atrodas vistiešākā saskarē ar Skandināviju.

Par šo laiku mūsu rīcībā jau ir pirmās spilgtākās rakstītās vēstures ziņas, kas stāsta, ka 9. g. s. pirmajā pusē kurši, kas arī ir lieliski jūras braucēji, sakāvuši daļu floti un ieguvuši lielu kara laupījumu. Pēc tam Kursā iebrucis zviedru karalis Olavs, ieņēmis viņu pilsētu Ezerpili (laikam tag. Grobiņu) un pēc tam apsēdis kuršu pilsētu Apoli (pie Škodas Lietuvā). Nolidzis mieru, Olavs ar šo kuršu ķēlniekiem atgriezies mājās (845.—855. g.). Olava sāga stāsta, kā zviedru karalis Ēriks pakļāvis sev Kursu un līcis tur celt pils (ap 860. g.), un Egila sāgā mēs atrodam pazīstamo stāstu par zviedru vikinga Egila Skallagrimsona un viņa brāļa Torolva sirojumu uz Kursu (10. g. s. sākumā). Līdzīgi vikingiem arī kurši apmeklēja vikingu galvenos tirdzniecības centrus Birku, Sigtunu Zviedrijā un Hedebiju Dānijā. Tāpat arī kurši sarīko sirojumu braucienus uz Dāniju un Zviedriju. Kurši piedalās arī zviedru pilsētas Sigtunas nopostīšanā.

Ne mazāk spilgti kuršu saskare ar vikingu kultūru iezīmējas arheoloģiskos atradumos Kurzemē. Jau ar 7. g. s. vidu pie Grobiņas izdarītos izrakumos konstatētas divas Skandināvijas kolonijas — viena Viduszviedrijas un otra gotlandiešu, kas pastāvējušas līdz apm. 800. g. Kursā atrasts daudz priekšmetu, sevišķi ieroču, kas importēti no Skandināvijas. Kurši pirmie savu apbruņojumu pielāgo vikingu apbruņojumam, pārņemdami vikingu gaļo divasmeņu zobenu, šķēpa un kaujas cirvju formas. Ieročus pēc vikingu paraugiem kaļ arī Kursā, izveidojot īpatnējus kursiskus šo ieroču paveidus. Jau stipri mazāk vikingu ietekme jūtama Zemgalē, kur vikingu atradumi īpaši koncentrējas gar Lielupi. Zemgale minēta pazīstamajā Nederalas rūnu akmens ierakstā, ko cēlusi kāda Sigrida par piemīņu savam vīram Sveinam, kas bieži ar bagātiem kuģiem braucis uz Zemgali ap Kolķas ragu (ap 1040. g.). Cits rūnu akmens stāsta, ka kāds vikings Audars dalījis zeltu Zemgalē. Kamēr senie letgaļi maz padoti vikingu ietekmei, tā ļoti spilgti saskatāma seno libiešu gan no Zviedrijas importēto ieroču, sevišķi sudraba inkrustācijām rotātu greznu zobenu un šķēpu veidā, gan arī libiešu rotās. Libiešus raksturo arī austrumu vikingu — krievu varjagu — ietekme, kas izpaužas no Krievijas austrumiem importētos priekšmetos un libiešu rotās pārņemtajā orientālā stādu ornamentā. Varjagu — Krievijas valsts dibinātāju — aktivizēti, arī slavi top agresīvi, un vikingu kustībai zināmā mērā pieskaitāmi arī krievu kņazu vairākkārtējie centieni sev pakļaut Latvijas austrumu novadus un nostiprināties pie svarīgā Daugavas ūdens ceļa.

Muzeja izstādē sakopotais arheoloģijas materiāls, kartes un attēli sniedz uzskatāmu ainu par vikingu laiku Latvijā.

V. G.

Misrušā vikingu konunga sadedzināšana.

„Laikmeta” arch. uzņ.

Kārlis Freimanis

Pa kreisi: Tautas dziesma.

Pa labi: Bužas.

Apakšā: pa kreisi — Uguns un nakts dekorāciju mets; pa labi — Kostīma mets karalim un Saulcerītel lūgā Zelta zirgs.

KĀRĻA FREIMAŅA DARBU IZSTĀDE

Tēlotāju mākslinieku kooperatīvs laiku pa laikam sašaurina kopējās izstādes, lai atbrīvotu telpas atsevišķu autoru darbiem. Tas salona gleznu klāstos īenes interesantu dažādību un paveŗ iespēju pārskatīt arī atsevišķu autoru darbību.

Soreiz darba kārtā dekoratīvās mākslas paudējs Kārlis Freimanis. Viņa darbus pazīstam no Kultūras fonda, ceļojošām un dažām salona kopējām izstādēm.

Freimaņa māksla cenšas dekoratīvi vispārinātas formas un vienkāršotas līnijas saliedēt viengabalainā kompozīcijā. Mākslinieka spilgto un klusināto toņu saskāpums, kā arī darbu arhitektoniskais ietvars viņa kompozīcijām piešķir īpatnēju savdabīgu ritma izteiksmi, kas izstaro mūsu se-

natnes varenumu un cildenu teiksmainību. Te minami viņa Uguns un nakts un Zelta zirga dekorāciju meti, kā arī gleznas: Tautu meita, Bužas u. c. Savos kostīmu metos lugu personāžam Freimanis parādās kā atjautīgs un veikls tipu raksturotājs.

Kārlis Freimanis dzimis 1909. g. 4. jūlijā Talsos. 1926. gadā viņš iestājās Mākslas akadēmijā, bet materiālo apstākļu dēļ jau pēc dažiem mēnešiem izstājas un strādā par ierēdni Talsos. Trīs gadus vēlāk viņš atjauno studijas mākslas akadēmijā un 1932. g. iestājas parallēli arī Latvijas universitātē, lai studētu arhitektūru. Taču materiālie apstākļi atkal piespiež Freimani kļūt par zīmēšanas skolotāju, un viņam jāizšķiras, vai turpināt arhitektūras vai glezniecības studijas, jo mācīties divās augstskolās un bez tam vēl veikt skolotāja pienākumus, nav viņam pa spēkam. Freimanis, palikdams Mākslas akadēmijā, 1935. g. beidz prof. J. Kugas vadīto dekoratīvo meistardarbnīcu ar diplomdarbu „Tautas nama zāles izbūves un izdaiļošanas projekts”. Pāsāktās arhitektūras studijas Freimanī atraisījušas interesi par to arī turpmākejā viņa darbībā. Vairākās izstādēs viņš gaudmīgi ierīkojis standus, Mākslas akadēmijas Romas prēmijas konkursam savā laikā iesniedzis darbu „Sanāksmes telpas projekts Mākslas pili”. Arī patlabanējā izstādē vērojami darbi, kuŗu kompozīcija pa daļā risina arhitektoniskas problēmas.

Andis Baļārs

Aizpute

SENĀS BANDAVAS TIRDZNICĪBAS
CENTRS

Aizputes pils ir viena no retajām ordeņa laika piliņiem, kas vēl tagad apdzīvota.

Iepazīstoties ar vēstures materiāliem, varam secināt, ka Aizputei kādreiz bijusi liela nozīme senās Bandavas tirdzniecībā ar ārzemēm. Tad Tebras un Sakas upes bija ūdeņiem bagātas, un tas bija izdevīgs ceļš izejai uz Baltijas jūru. Taču zviedru un poļu karš (1655.—60. g.) šos tirdzniecības pavedienus pārcirta, jo, saskaņā ar Olīvas miera līguma nosacījumiem, zviedri aizsprostoja Sakas grīvu ar akmeņiem. Bez tam gadalu ta tecējumā notika pārvērtības arī pašos Tebras ūdeņu krājumos. Tebras un Sakas upes nespēja vairs uzņemt kūkus, jo, nolīžot lielos Bandavas mežus, saules tveicē izsika neskaitāmie strautiņi un mežu urdzības — šie ūdens piegādātāji minētajām upēm.

Mūsu dienās Tebra var lepoties vienīgi ar saviem krāšņajiem krastiem, kur ziedoni levu krūmājos pogo lakstīgalas un dabas jaukumu cienītāji bauda romantiku. Aizputes saimniecībā Tebra galīgi zaudējusi savu nozīmi. Tā nespēj pat iedarbināt lielo dzirnu ratu, kādēļ Aizputes patērētāju biedrības dzirnavas ļoti biežajos ūdens trūkuma gadījumos pieslēdzas elektrībai, ko Aizpute saņem no Ķeguma caur Liepājas palīgstaciju. Tā Daugava netieši pārnēmusi tās funkcijas, kas Tebrai nav vairs pa spēkam.

Apskatot Aizputes senatnes pieminekļus — senās celtnes, atzīmējama ev.-lut. baznīca ar vīrs ieejas iemūrēto gada skaitli „Anno 1254”. Taču tagadējā baznīca celta XIV g. s. otrā pusē, vecajai celtni sabrūkot.

Baznīcas tornis atrodas paprāvš zvans no 1589. gada. Uzraksts uz zvana liecina, ka tas izgatavots, pārkausējot poļu kaļa ieročus. Vēl nesenā pagātnē Aizputes baznīcu dēvēja par īpatnējāko celtni visā Kurzemē. Proti: tornis bija zemāks par baznīcas korpusa jumtu. XIX g. s. baznīcu pārbūvējot, tornis pacelts dažus

metrus vīrs jumta muguras. Izpētījot baznīcas atrašanās vietu, konstatēts, ka baznīca celta senās kuršu pils vietā. Blakus baznīcai atradusies bīskapa pils ar domkapitula sēdekli. Tagad no bīskapa pils un domkapitula palikušas tikai masīvo pamatu atliekas, bet pašu celtni materiāli (akmeņi), tāpat kā nojauktā slēviešu klostera materiāli, izlietoti Aizputes pilsoņu namu būvēm un ielu broģim.

Iepretim senču piliņ, upes pretējā krastā novietojusies ordeņa pils, ko cēlis ordeņa mestrs Grōningens (Grōningen) XIII g. s. 2. p. Šis pils korpusis it labi saglabājies un vēl mūsu dienās to praktiski izmanto; apakšstāvā atrodas patērētāju biedrības kartupeļu noliktava, bet augšstāvā ierīkoti dzīvokļi.

Ap šo pili salstās dažādi nostāsti. Starp citu, populārs ir nostāsts par apakšzemes eju, kas izbūvēta zem Tebras gultnes un savienojusi ordeņa pili ar Aizputes klosteri (apm. 1 km atstatumā). To piemin arī vācu gleznotājs fon Šlipenbachs (v. Schlippenbach). Savā grāmatā „Malerische Wanderung durch das schōne Kurland” viņš ironizē, ka ordeņa

brāļi slepeno eju izmantojuši, lai pasaulīgo skatu netraucēti nokļūtu klosterī pie „daļjā dzimuma”, secinādams no tā, ka mūķenes savu svētlaimību nav gaidījušas no augšas, bet no apakšas.

Aizputes vēsture ir bagāta un vispusīga, bet maz darīts šo materiālu sistematizēšanā un populārizēšanā. Tikai 1936. gadā pilsētas valde nodibināja muzeju, kura uzdevums bija krāt savos apcirkņos senatnes vērtības. Mūzeju iekārtoja vecajā ordeņa pilī. Līdztekus vēstures un etnografijas nodaļām bija arī mākslas nodaļa ar daudzu pazīstamu latviešu mākslinieku darbiem. Bet muzeju likvidējot, gleznu kolekciju un pārējos eksponātus aizveda, un tā ar šo varbūt nepārdomāto rīcību Aizputes iedzīvotājiem atņemta iespēja vērot savu etnografiju un senatni.

Pilsētas tiesības Aizputei dotas 1378. g. 1. martā, bet jau pirms tam — 1267. gadā tā kļuva par bīskapa rezidenci un Piltenes valstīņas galvaspilsētu līdz 1567. g.

Aizputes baznīcas pamati likti 1254. gadā

Savā pastāvēšanas laikā Aizpute vairākkārt cietusi no karļiem un mēŗa. Svētīga bijis tās iedzīvotāju skaits. Piem. — 1736. gadā te bijušas tikai 38 apdzīvotas mājas.

Sākot ar 1795. gadu Aizputes iedzīvotāju skaits pakāpeniski pieaudzis un nostabilizējies. Pēc tam Aizpute nekādus tiešus postījumus nav pieredzējusi. Arī Napoleona armijas iebrukums 1812. gadā un pirmais pasaules karš 1914. gadā Kurzemē to maz skāra. Tautas skaitīšanā 1935. gadā Aizputē bija 3418 iedzīvotāji.

Atskaitot 2 privātos veikalus, Aizputes tirdzniecība koncentrēta patērētāju biedrības uzņēmumos. Amatniecības izveidošanā liela nozīme turienes amatnieku biedrībai. Tās darbība aptver visu Aizputes apriņķi un apvieno 450 dažāda veida amatniecības uzņēmumus ar 500 nodarbinātiem amatniekiem. Biedrība iekārtojusi arī apgādes veikalus, kas apgādā amatniekiem vajadzīgos darba rīkus un materiālus.

Sekmīgi darbojas Aizputes kūdras rūpniecības uzņēmums, kas ražo kurināmo materiālu Aizputes iedzīvotājiem un iestādēm.

K. B.

PATĪKAMI DERĪGI

Kaŗa laikā, kad, rūpējoties vispirms par frontes apgādi, civiliedzīvotājiem nav iespējams piegādāt visu nepieciešamo pietiekamos apmēros, liela nozīme piekrīt pašu iedzīvotāju iniciatīvai un pašapgādei. Pašu ražotās saknes un dārzāji, meŗa salasītās ogas un sēnes sniedz lielu atbalstu katras ģimenes uztura saimniecībā. Bet daudzi pilsētu nomaŗu un mazpilsētu iedzīvotāji vēl nav izpratuŗi, ka pašu spēkiem iespējams sagādāt bez kartītēm arī vērtīgu gaŗas papilddevu, audzējot truŗus. Sos pūkainos, piemēlīgos dzīvniecipus nelielos apmēros var audzēt katrs pilsētas vai ciema iedzīvotājs, katra lauku amatnieku un zvejnieku ģimene, ja viņu rīcībā ir truŗu audzēšanai nepieciešamā barība un neliela telpa vai telpas daļa — maikas šķūnītis, gaiŗš un sauss pagrabs — truŗu no-

vietoŗanai. Truŗu audzēšanu visieteicamāk sākt pavasarī, iegādājoties vienu pāri vaislai derīgu dzīvnieku vai arī tikai truŗu māti. Viena truŗu māte līdz rudenim var dot 3—4 metienus jauno truŗēnu. Katrā metienā, atkarībā no mātes vecuma, sugas u. c. apstākļiem, var būt caurmērā 6—8 truŗiŗi, tā ka vienā vasarā iespējams panākt truŗu saimes pieaugumu līdz 20—30 galviņām. Katrs jaunais truŗiŗis 6—8 mēneŗu vecumā var dot caurmērā 1,5—2 kg gaŗas. Tādā veidā katrs truŗu audzētājs jau ar pirmās vasaras pūlēm var nodroŗināt sev ziemai 30—60 kg gaŗas papilddevu un 20—30 vērtīgu kaŗokādiņu.

Truŗis uztura ziņā nav pārāk izvēlīgs: tā pamatbarībai vasarā noder zāle, lapas un citāda zaŗbarība, bet ziemā — siens, vasarā nolauztas un saŗāvētas lapu koku zaru slotiņas un pat rudenī nokrituŗās dzeltenās lapas. Truŗiem izēdināmi arī virtuves atkritumi, kartupeļu un citu sakņu mizas. Ja truŗu barībai ziemā var sagādāt vēl zināmu daudzumu sakņu, tad truŗu „ēdiena karte” ir pilnīgi pietiekama. Pieņemts, ka 4—6 cilvēku ģimenes virtuve var dot atkritumus 2—3 truŗu izturēšanai ziemā.

Truŗu turēšanai nav vajadzīgas apkurināmas telpas, jo līdz 15 gr. sals truŗim nav kaitīgs. Tēlpam tomēr jābūt sausām un ar blīvām sienām, jo truŗis nepanes caurvēju un mitrunu. Svaīga gaisa un gaŗsmas tomēr truŗim nekad nav par daudz. Krātiņi izbūvei lietojama katra lielāka kaste vai muca, bet vēlāmākos samēros vidējās sugas truŗu krātiņiem ieteic šāds: gaŗums 80—85 cm, augstums — 55—65 cm, dziļums — 75—80 cm. Truŗu tēviņi turami katrs atseviŗķā krātiņā, tāpat atseviŗķos krātiņos jātur pieauguŗās mātītes.

Truŗu audzēšanu uzsākot, vispirms jāizŗķirŗas, kādus truŗus audzēt — vilnas, ādiņu vai gaŗas truŗus, pie kam visos gadījumos jānod priekŗroka ne krustojumiem, bet tīras sugas truŗiem. Saimnieciskā ziņā par izdevīgāko uzskata balto angoras truŗi, kas dod 350—400 gr. vilnas gadā, bet gaŗas gandrīz tikpat daudz kā citu sugu truŗi. Tikai angoras truŗis prasa rūpīgāku kopŗšanu. Vērtīgāks ādas dod sudrabpelēkie šinŗilas truŗi, kas pieauguŗi dod arī ne mazāk par

Skats truŗu mājā, kur telpas taupības nolūkos krātiņi novietoti trijos stāvos.

2 kg gaŗas. Pie mums izplatīti arī zilie un baltie Vīnes truŗi, kas dod vērtīgas ādiņus un pietiekami daudz gaŗas. Truŗkopības lielo nozīmi atzinuŗi ne tikai daudzie iedzīvotāji, kas truŗu audzēšanu uzsākuŗi pēdējos gados, bet arī darba vietas. Piemēram, tabakas fabrika Amata, kas truŗu audzēšanu sākusī pag. vasarā, ŗovasar grib izaudzēt jau vairākus simtus, lai ziemā savu strādnieku kopgaldā vismaz reiz nedēŗj varētu pasniegt truŗu gaŗu. Truŗu audzēšanu ļoti pavasari uzsāk arī Vairogs.

J. M.

Truŗu māte ar pavasara pirmā metiena mazuļiem.

RADIOFONA PROGRAMMA

SVETDIEN, 18. APRĪLĪ.

5.00—6.15 Raidījums v. kar. 6.15 Hamburgas ostas konc. 6.45 Ziņas latv. v. 7.00 Ziņas v. v. Pēc tam: Dienas programma. 7.10 Hamburgas ostas konc. (turp.). 8.00 Mūzika. 8.30 Vinŗ. bērņ. 8.45 Ziņas. 9.00 Klasiska mūzika. 10.00 Ziņas v. v. 10.10 Dievkalpoj. 11.10 Mazs orķ. koncerts. 11.30 Politiskā raidāmāina. 11.45 Vācu māksla, vācu ģars. 12.15 Ziņas latv. v. 12.30 Ziņas v. v. Pēc tam: Vācu tautes koncerts. 14.00 Ziņas v. v. 14.15 Ziņas. 14.30 Staburaga bērņi. 15.00 Latvieŗu mūzika un literatūra. A. Pulciņa-Karpa, A. Vanags, J. Osis (dekl.), radiof. koris un skaņu plat. 16.00 Radiofona pasta kaŗavīriem. 16.45 Ziņas latv. v. 17.00 Ziņas v. v. 17.15 Radiofona pasta kaŗ. (turp.). 18.00 Berlīnes filharmoniku koncerts. 19.00 Ziņas no kaŗalauka. 19.15 Nedēļas atbalss. 19.30 Latv. brīvpr. kaŗ. pusstunda. 20.00 Ziņas v. v. 20.15 Tikai ceturtdaļstundas... 21.00 Ziņas latv. v. 21.15 Tikai ceturtdaļstundas... 22.00 Ziņas v. v. Pēc tam: Nākoŗās dienas programma un sporta ziņas. 22.20—24.00 Deju mūzika. 24.00 Ziņas v. v. Nobeigums.

PIRMDIEN, 19. APRĪLĪ.

8.00 Latvieŗu dziesmas un tautas dejas. 8.30 Mūzika. 11.30 Darbam un mājai. 14.30 Solistu koncerts. F. Merķels un R. Strazdiņa (klav.). 15.30 Mūzika. 16.00 L. Vunna (Wunn), kāda kaŗavīru deju kaŗ. 17.15 Kāda kaŗ. deju kaŗ., mēndolīna orķ. K. Viksnas vad. un Ačuka hum. raidāmāinas. 18.30 Jautra kaŗ. stunda. 19.00 Priekŗslasījumu cikls: Mūsu kaŗaspēks. 19.20 Ziņas no kaŗalauka. 19.35 Mūzika. 19.45 Priekŗslasījums. 20.15—21.00 Rīga: Kas katram tīk (no Berlīnes). 20.15—21.00 Madona, Kuldīga un Liepāja: Ceļu jaunŗbadi! T. Kalves raidāmluga. 21.15 Kas katram tīk (no Berlīnes). 22.15 Sporta ziņ. fronteī v. v. 22.20 Nākoŗās dienas

programma un sporta ziņas latv. v. 22.30 Kamermūzika. 23.15 Deju mūzika.

OTRDIEN, 20. APRĪLĪ.

11.30 Bērņiem. 14.30 Vadoņa Adolfa Hitlera dzimundienā. 15.30 Mūzika. 16.00 Mūzika. 17.15 Mūzika un literatūra. E. Maiera (Mayer), A. Hāgens (Haagen) (klav.), M. Ivanovs (čells) un H. Preusķers (dekl.). (Jakoba Šaffnera (Schaffner) novele vācu v.). 18.30 Jautra kaŗ. stunda. 19.15 Ziņas no kaŗalauka. 19.30 Mūzika. 19.45 Politiskais apskats. 20.15 Mūsu XXVIII otrdienas koncerts. Koncertmeistars A. Teichmanis (čells) un radiofona orķ. O. Biŗtēviņa vad. 21.15 Mūsu XXVIII otrdienas konc. (turp.). 22.20—24.00 Deju mūzika laika kav. 0.15 Latvieŗu brīvpr. kaŗ. pusstunda. 0.45 Nobeigums.

TRESDIEN, 21. APRĪLĪ.

11.30 43. darba pārtraukuma koncerts. 14.30 Melodijas un anekdoti. 15.30 Mūzika. 16.00 Latvijas komandanta pūteju orķ. 17.15 Skaņu uzņ. 18.30 Latv. brīvpr. kaŗ. pusst. 19.00 Priekŗslasījumu cikls: Jūras kaŗš un jūras spēki. 19.15 Ziņas no kaŗalauka. 19.35 Mūzika. 19.45 Politiskais priekŗslasījums. 20.15 Raibā vija. 21.15 Tautiska mūzika. 22.20 Mūzika laika kav. 23.15 Deju mūzika.

CETURTDIEN, 22. APRĪLĪ.

11.30 Darbam un mājai. 14.30 Latvieŗu mūzika un literatūra. 15.30 Skaņu plates. 16.00 Mūzika I. 17.15 Mūzika II. 18.30 Jautra kaŗavīru stunda. 19.00 Sajūsminātais tēvs. V. Šturma. Ievads simfoniskam koncertam. 19.05 X Simfoniskais koncerts (no Rīgas operas). Pastiprināts operas orķ. viesdirģenta mūzikas ģenerāldirektora Hermana Ābendrota (Abendroth), no Leipcīgas, vadībā. Solists-

18. IV—24. IV GALVENAIS RAIDĪT. RĪGA, RAIDĪTĀJI MADONA, KULDĪGA, LIEPĀJA

viesis: prof. Eduards Erdmanns (Erdmann) (klav.). 20.15 X Simfoniskais koncerts (turp.). 21.15 No jaunām skaņu filmām. 22.20—24.00 Mūzika laika kav.

PIEKTDIEN, 23. APRĪLĪ.

8.00 Erģeļu mūzika. 9.15 Dzejoļi un mūzika. Piedalās: T. Lācis (dekl.), F. Vīzēķa (čells) un Atmodas draudzes koris J. Sierģis vadībā. 10.00 Dievkalpojums. 11.15 Skaņu atpēnumi. 14.30 Bērņiem. 15.00 Fausts un Griģtiņa. Skati no Gētes (Goethe) traģēdij. I daļ. 16.00 No Berlīnes. 17.15 No Kōnigŗsķas. 18.00 Mūzika un literatūra. Piedalās: H. Činka-Berzinsķa, R. Veide, L. Ģarģta (klavieres) un K. Kvēps (deklamācijas). 19.00 Mūzika. 19.45 No laikrakstiem. 20.15 V. A. Mocarta (Mozart) Rekvījēms. Piedalās: M. Vintere, H. Lūse, A. Priednēķs-Kavars, J. Niedra, radiofona koris un orķ. Dirģents: B. Skulte. Kormeistars: T. Kalņiņš. 21.00 Svinīga mūzika. (Rich. Vāģnera darbi). 22.20—24.00 Slaveni mākslinieki. 0.15 Latvieŗu brīvpr. kaŗ. pusstunda. 0.45 Nobeigums.

SESTDIEN, 24. APRĪLĪ.

10.00 Mūzika. (Valsts programma.) Radiof. koris un orķ. Dirģents: O. Biŗtēviņš. Kormeistars: T. Kalņiņš. 11.00 Skaņu plates. 11.30 Darbam un mājai. 14.30 Uzvara. A. Atvāŗa raidāmluga. 15.30 Mūzika un literatūra nedēļas beigās. H. Burmeisters, H. Preusķers (dekl.) un skaņu plates. 17.15 Mūzika un literatūra. Valta Gobzine (dekl.). 18.30 Jautra kaŗavīru stunda. 19.15 Ziņas no kaŗalauka. 19.35 Mūzika starpspēle. 19.45 Politiskais apskats. 20.15 Mūzika. (No Berlīnes.) 21.15 Mūzikāla starpspēle. 21.30 Koncerts laika kavēķim. (No Berlīnes.) 22.20 Mūzika.

KATRU DARBDIENU kā parasti.

GUDRAM GUDRS

padoms

Džeks Pīdžens ir būvstrādnieks. Viņš strādā Detroitas debesskrāpju būvēs. Viņa sieva ļoti baījas par vīra labklājību. Viņai bailes, ka tik vīriņš nenogāžas no sastatnēm un nenositas. Izvadot vīru darbā, viņa katru rītu atkārto:

„Mīļais Džek, esi gan uzmanīgs tur augšā!”

Kādu rītu Džeks smaidīdams atbild:

„Nu vairs tev nav par mani jābēdā. Es aizņēmos piecus dolarus no sava būvdarbu brigadierja, un tagad viņš mani augstāk par pirmo stāvu vairs netaiž.”

SMAGĀ MASINA.

Amerikā dzīves dārdzība un valsts parādi straujā aug.

„Lai mīsa vāja, tomēr gars
Uz kašiem vien man liecas,
Bet kaļa mašīnai tāds svars,
Ka viss zem viņas liecas.”

J. Dr.

LUSTĪGA DZĪVOŠANA.

Kad viņš svīlpē, — viņa danco,
bet kad viņa danco, — viņš svīlpē!

Talants.

Jātnieku pulkā jaunkareivis Peciņš jau pirmajā jāšanas apmācības pusstundā divas reizes izlido no segliem. Seržantam tas nepatīk. Seržants saka:

„Jaunkareivī Peciņ, dari man to prieku un pārej uz aviācijas pulku! Man žēl noskatīties, ka te tavs talants vēltīgi aiziet bojā.”

Trīs lalmīgie.

Savā klubā sastopas divi Amerikas ārsti. „Sodien es atkal padarīju laimīgus trīs cilvēkus.”

„Kā tā?”

„Diviem es izrakstīju apliecības, ka tie nav derīgi kaļa dienestam.”

„Labi, bet kas tad notika ar trešo?”

„Trešais esmu es, — gluži par vēlti taču es tādas apliecības neizrakstu!”

PADOMIJAS PARADĪZE.

„Biedr komiņār, Karagandas soda nometnes izsūtītāls Nr. 1036 atļiecās šat pusdienu viru, izteikdamies, ka tā esot riebiņgs draņķis, un pēc tam viņš viras bjođtju nolīcīs pie sardzes supā būdas, lai noindētu mūsu suni!”

(„Lust. Blätter”.)

Pieticība laba lieta.

Holandiešu gleznotājs Rubens dzīvoja ļoti pieticīgi un nekad neēda gaļu, jo domāja, ka gaļas barība pārsina cilvēka mūžu un pamazina darba spējas. Kādās viesībās namamāte uzstājīgi piedāvāja viņam treknu zoss cepeli, bet viņš noteikti atteicās. „Meiņstar,” namamāte teica, „nav taču nekādu pierādījumu, ka trekna barība saīsina mūžu, ēdiet droši!” — „Nē!” bija stingra atbilde. „Un, lūk, kur ir pierādījums: šī zoss! Ja tā būtu pieticīga bijusi un palikusi vājāka, tā vēl dzīvotu!”

Atzišanās.

„Pēterī, atzīsties, vai tu ēdi riekstus?”
Pēterītis klusē un domā, ka būs pēriens.
„Pēterī, vienmēr vajag atzīties! Ja tu atzīsties, tad pēriena nebūs. Vai tu ēdi riekstus?”

„Jā.”

„Vai tu tos pārkodī?”

„Nē, sasītu ar tavu kabatas pulksteni.”

„PALĪDZĪBA”.

„Čunkingas ķīnietim es apsolīju palīdzību jau sen, tas var gaidīt!”

(„Lust. Blätter”.)

Pieredze runā.

Dažas nedēļas pēc Albertīnes kāzām viņas mamma ierodas pārlūkot, kā jaunie dzīvo.

„Vai pagaidām vēl viss kārtībā?”

„Jā, mammucīt!”

„Vai tikai tā ir?”

„Ir, mammucīt! Man tikai vajag ko vēlēties, kad Arnolds jau to nolasa man no acīm!”

„Meitīn, neļaujies apmānīties, tici man, kas daudz ko pieredzējusi. Ka jums vēl tik laba saskaņā, tas tikai pierāda, ka tu pārāk maz vēlies!”

Katram laikam savs sauklis.

Londonas klubā kāds sirms džentlmenis bēdīgi nopūšas:

„Kas nu vairs palicis pāri no mūsu lepnā teiciens: Lielbritānija pārvalda jūras!”

Sarunas biedrs protestē:

„Tomēr, tomēr! Mainās laiki, mainās saukļi, un tagad mēs tikpat lepmi varam teikt: Lielbritānijas radiotelegrāfs pārvalda jūras!”

„Kā tā?”

„Visās jūrās skan angļu kuģu SOS saucieni!”

„Garantijas”.

Vāgnera un Barona ielas stūrī divi tirgojas:

„Ļoti lēti, — Tikai 3 kilo speķa — garantēts zīda lietussargs!”

„Vai jums nav kāds letāks?”

„Jā, lūdzu — par 2 kilo. Tāpat garantēts.”

„Garantēts, ka zīda?”

„Nē, zīda jau nu gan ne.”

„Bet ko tad jūs garantējat?”

„Ka tas ir lietussargs!”

Nerunā pretim sievietei.

Viesībās piedalījās slavens filozofijas profesors. Kāda dāma viņam teica: „Profesora kungs, tas — tikai daži soļi, pavadāt uz skatuves primadonnai, bet pēc izrādes viņš uzpūtīs kā pāvs un akaļi saka:

„Dejošana man ir tā sakot asinis, un to es viskaidrāk izjūtu tikai šodien!”

„Jums jāārstējas,” atsauca Pfeifere. „Jums ir asins rīņkošanas traucējumi!”

„Kā tā?”

„Asinis nenokļūst līdz jūsu kājām.”

Dejojāja slimība.

Edite Pfeifere viesojas provinces teātrī. Kādā deļā viņas partnera lomā iekļūst turienes baletdejojājs. Viņam izrādē gluži nenozīmīga loma — tikai daži soļi, pavadāt uz skatuves primadonnai, bet pēc izrādes viņš uzpūtīs kā pāvs un akaļi saka:

„Dejošana man ir tā sakot asinis, un to es viskaidrāk izjūtu tikai šodien!”

„Jums jāārstējas,” atsauca Pfeifere. „Jums ir asins rīņkošanas traucējumi!”

„Kā tā?”

„Asinis nenokļūst līdz jūsu kājām.”

ILLŪSTRĒTS NEDEĻAS ŽURNĀLS „LAIKMETS”. Izdevējs ARTURS FREIMANIS. Atb. redaktors EDUARDS TŪBLIS. Žurnāla „Laikmets” redakcija un apgāds atrodas Rīgā, Rich. Wagnera (Dzirnavu) ielā 57. Tālrūpi: izdevējs 34692, atbildīgais redaktors 34654, redaktors 22588, redakcija 34696, apgāds 22614. Numurs maksā 30 RpL. Nākošais numurs iznāks 23. aprīlī.